

Izjava ob 4. svinjari.

Stane mesečno 20.— Din
za izposojnino 30.—
neobvezno

Oglaš po tarifi.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravištvos:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 64. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošti, čekov.
zavoda št. 11.842.

Ljubljana, 9. oktobra.

Vlada je v krizi. Demisija ministra Hadžića je napravila konec neiskreni igri sporazumške politike današnjega režima in nastopil je trenutek, ko treba reči: to je bilo to je črno. Že tretji mesec se nahaja Jugoslavija v prvem carstvu fraze. Režim pita ljudstvo s plohami lepih besed, ki jih vsak dan sproti demantirajo dejanja. Partizanstvo slavi svoje uprav fantastične trijumfe, nered postaja vedno večji, medsebojni spori vsak dan ostrejši — vse pod plaščem "sporazuma". In kadar ljudstvo vprašuje, v čem ta sporazum obstoja, dobiva od vsakega izmed deležnikov današnjega režima drugačen odgovor. Samo dva sporazuma sta tu: sporazum med vladnimi strankami glede politične eksploatacije sporazumškega gesla in znani sporazum, da se naj — i sporazum. Pa še ta sporazum je neiskren, kakor so dokazali mnogi dogodki zadnjih tednov.

Radić je na vse poskuse, dobiti od njega pojasnilo kaj hoče, odgovarjal z meglenimi izjavami in nejasnimi frazami. Od njega ni bilo dobiti niti najprimitivnejše formule, ki bi dajala nado, da je mogoče napraviti kompromis, ne da se poderejo sami temelji edinstva. Nasprotno, baš ta neiskrenost je vedno znova potrjevala, da Radić skriva svoje prave namene in da vztraja pri svojem radikalno separatističnem programu. Vlada, ki je vse svoje misli osredotočila na elini cilj, kako bi se mogla vzdržati na krmlju, je vse to dosledno prezirala in z naravnost čudovito lahkomišelnostjo prehajala preko vseh pojavov zadnjega časa na dnevi red. Ona je bila zadovoljna, da Radić, boječ se povrnitve nacionalnega režima, objavlja svojo pomoč, ter je to taktiko akceptirala kot stvarni programatični uspeh.

Razočaranje ni moglo izostati. V besedah in dejanjih je Radić dokazal, da mu je režim sporazuma v glavnem le dobra prilika in zaščita, da nemoteno razvije svojo projeskando ter se pripravi na svoj najjačji udarec pri prihodnjih volitvah. Nebrzdna radićeva propaganda in njene posledice pa so končno nagnale edinega, partizansko neinteresanega člana vlade iz kabineta. Jedro motivacije, s katero je obrazložil minister Hadžić svojo ostavko, je po precej soglasnih informacijah v tem, da on (Hadžić) ne more več sodelovati v vladi, katere najjačša skupina HRSS vodi politiko, ki ni le nezdružljiva z bitnimi državnimi interesi, temveč jih naravnost ogroža. Zagrebški blokaški listi poročajo, da je danes dopoldne vladar na vprašanje ministrskega predsednika ali odobrava Radićev motivacijo, s poudarkom odgovoril: Popolnoma se strinjam z njol!

Sedaj je torej konec slepomišljenja. Pod pritiskom Radićeve ostavke je vlada postavljena pred končno odločitev, da pokaže, ali je res kaj na tem, kar je tako dolgo govorila. Primo-rana je, da postavi Radiću ultimatum ter zahteva od njega definitivni odgovor: ali je pripravljen akomodirati svoj program osnovnim načelom našega narodnega in državnega edinstva ali ne. Od odgovora na to vprašanje je odvisna obstojnost današnjega režima. Doročki so tako dozoreli, da je pričakovati brzega razčiščenja. Pri vsej skepi moramo otvorjeno priznati, da nam nobena strankarska sebičnost ne more zamoriti želje, ki jo z nami gotovo delijo vsi nacionalni ljudje: naj gosp. Radić odgovori moško, otvorjeno, v smislu, kakor to zahtevajo interesi naroda. Mi iskreno želimo, da dobi gosp. Davidović pozitivni odgovor.

MUČEN INCIDENT NA ZAGREBSKI AVTOMOBILSKI RAZSTAVI.

Beograd, 9. oktobra. n. Danes se je vršila na Zagrebškem Zboru pred povabljenimi krogi interesentov in novinarjev otvoritev avtomobilske razstave. Pri tej priliki se je pripetil mučen incident, ki so ga zakrivilli separatisti. Na pozdravni nagovor predsednika je odgovoril v imenu novinarjev, glavni urednik "Ritje", Parmačević. Takoj za njim je vstal prošli Hanaovec in bivši urednik "Hrvatskega bora" Joe Matošić in nastopil na nekvalificiran način proti g. Parmačeviću, češ, da ni pooblaščen govoriti v imenu zagrebških novinarjev, ker da je Zagreb hrvatsko mesto in da sme tu govoriti le zastopnik pravega hrvatskega tiska. Matošićeva izvajanja so bila takoj na pristojen način zavržena po dveh funkcijonirjih Zbora: po vseučiliškem profesorju dr. Prangešu in, kar je še bolj značilno, po dr. Buču, ki je Radićev poslanec. Po tej zasluženih lekciji je vstal Matošić in osramočen odšel.

Vlada v krizi

VČERAŠNJI DOGODKI V BEOGRADU. — AVDIJENCA G. DAVIDOVIĆA — KRALJ SE STRINJA Z MOTIVACIJO G. HADŽIĆA. — POSLEDNJI APEL NA RADICA.

Beograd, 9. oktobra. p. Davi so se začele na vse zgodaj zbirati ministri v predsedništvu vlade. Bili so očitno v nemirni. V razgovorih so razmotrivali ali je mogoče najti osebnost, ki bi prevzela vojno resor. Ugotovilo se je, da vlada ne more računati na to, da bi pri sedanjem stanju krize karkoli vojaška osebnost bila pripravljena vstopiti v vlado. Govorilo se je o vojvodi Stipi Stepanoviću, pa se je tudi ta kandidatura kot brezizgledna odstavila z dnevnega reda.

Ob 8. uri se je začela seja vlade in je trajala eno uro. Po seji je konferiral g. Davidović z notranjim ministrom Petrovićem. Po tem sestanku se je govorilo, da bo predlagala vlada kroni za vojne ministra Nastasa Petrovića. Notranje ministristvo naj bi prevzel minister gradjevin Dragutin Pečić, na njegovo mesto pa bi prišel poslanec Zika Rafajlović. Te kombinacije pa vlada sama ni vzela za resno.

Ob 10.15 je šel g. Davidović na dvor. Ostal je pri kralju samo četrt ure. Predlagal je, naj se izpolni kabinet v zgoraj omenjenem smislu. Kralj na to kombinacijo ni pristal in je zahteval od vlade drugo rešitev.

Po avdijski na dvoru je izjavil g. Davidović Vašemu dopisniku: «Poročal sem kralju o položaju, ki je nastal vsled odstopa vojnega ministra in mu obrazložil svoje naziranje. Tudi sem stavil kroni predloge glede izpolnitve tega mesta. Ukaz o izpolnitvi kabineta še ni podpisana».

G. Davidović se je vrnil v ministrsko predsedništvo in je poročal svojim tovarišem o avdijski pri kroni. Ministri so kmalu nato vidno poparjeni odhajali. G. Davidović je pri odhodu iz min. predsedništva na mnoga vprašanja novinarjev odgovoril: «Vse, kar vam moram reči, je: Z Bogom!» Neki novinar je vprašal: «Ali za vedno?», nakan ni dobil odgovora. Državni podtajnik Cemović je izjavil Vašemu sotrudniku, da je položaj vlade sicer zelo težaven, da pa upa, da ga bo g. Davidović mogel popraviti pri popolnanski avdijski na dvoru.

Tudi popoldne je bilo na predsedništvu vlade zelo živahno. Na ministrsko predsedništvo je prišlo mnogo Davidovićevih pristašev, s katerimi je živahno razpravljaj. Po četrti uri je g. Davidović sprejel zastopnika nemškega kluba dr. Krafta in predsednika zemljoradniškega kluba Lazića, in se trdi, da jim je ponudil mesta v kabinetu.

Ob pol 6. uri je bil g. Davidović ponovno sprejet v avdijski, ki je trajala do pol 8. ure. Po mestu so se razširile vesti, da je žež podal demisijo celokupnega kabineta.

Nov ultimatum Radiću

G. DAVIDOVIĆ JE SPOROČIL RADIĆU POGOJE, POD KATERIMI JE MOGOČE OČUVATI VLADO. TER MU JE STAVIL ZA ODGOVOR KRATEK ROK.

Beograd, 9. oktobra. p. Razplet krize se vrši na dramatičen način ter je pričakovati pospešenega razčiščenja položaja. Vlada je danes ves dan iskala možnost, kako bi spopolnila kabinet z drugo osebnostjo iz generalitete. Ker se ji to ni posrečilo, je gosp. Davidović dopoldne predlagal kralju, da gosp. Petrović prevzame zastopstvo vojnega ministra. Ta predlog ni bil usvojen.

V svoji večerni avdijski pa je gosp. Davidović kralju sporočil, da je znova pozval gosp. Radića, naj vstopi v vlado ter mu je tudi preciziral pogoje, pod katerimi bi bil tak vstop mogoč. Ker je gosp. Davidović izjavil, da upa na pozitiven odgovor, je kralj pristal, da se vprašanje kabineta reši šele po sprejetju Radićeve odločitve. Gosp. Davidović se je obvezal, da bo podal definitivno poročilo vladarju do jutri zvečer ali najkasneje do sobote zjutraj. Ako bo Radićev odgovor pozitiven, bo mogoča rekonstrukcija kabineta, ako bo negativen, bo vlada izvajala posledice.

Z vladine strani so bili še zvečer storjeni vsi mogoči koraki za pridobitev Radića. Medtem ko se v opozicijskih krogih povdarja, da je težko pričakovati načelnega preobrata HRSS (in za tak načeln preobrat gre), so mišljenja v vladinih krogih deljena. V Davidovićevem klubu se pojavlja oster odpor proti nadaljevanju dosedanjih politike in se zvečer raznašajo govorice o pripravljanjem se razcepu.

Narodna skupščina še vedno ni oficijelno sklicana.

Napram raznim kombinacijam o novi vladi je treba ugotoviti, da je solidarnost nacionalne koalicije pomolna.

bineta. Te vesti niso točne. Krona je namreč pristala na to, da g. Davidović še enkrat poskusi, ali je Radić pripravljen podati znane garancije, ki bi omogočile vstop njegove stranke v vlado in na ta način široko rekonstrukcijo kabineta. G. Davidović je izrazil svoje mišljenje, da so Radić in njegovi sedaj morda dovolj ugnani z možnostjo odstopa celokupne vlade. V svrhu razčiščenja tega vprašanja si je g. Davidović izposil kratek rok. Govori se, da je obljubil dati kroni svoj definitivni odgovor do jutri zvečer.

Takoj po avdijski je g. Davidović iz min. predsedništva pozval Radića na telefon ter je imel z njim daljši razgovor. Rezultat tega razgovora še ni znan. Zatrjuje se, da je Radiću sporočil zahteve, na katere mora pristati ako hoče očuvati sedanjavo vlado ter vstopiti v kabinet.

Medtem se je vršila seja vlade, ki je trajala do 21.15. Po seji je bil izdan sledeči komunikat:

Vsled ostavke vojnega ministra generala Hadžića je predlagala vlada rekonstrukcijo današnjega kabineta. Krona je izrazila željo, naj bi razpravljaj kabinet z vsemi elementi ki so za glavne smernice sedanje politike. Jutri pride v Beograd zastopnik HRSS, da se sporazume z vlado o korakih, ki jih je treba storiti».

Ob pol 10. zvečer, ko je g. Davidović odhajal domov, je izjavil novinarjem: «Vlada ni podala ostavke in je tudi ne bo. Gre za rekonstrukcijo kabineta. Upamo, da bomo imeli uspeh.» Kakšna naj bi bila rekonstrukcija, o tem ni hotel dati g. Davidović nobenih podatkov.

V vseh političnih krogih se je opazila danes izredna napetost. Vsi klubi so razpravljali o težavnem položaju, v katerem se nahaja vlada. Vladni krogi govorijo, da vstopijo v kabinet radićevci in zemljoradnički. Jutri prispe semkaj dr. Maček iz Zagreba in se bodo pogajanja nadaljevala. Bajne ni izključeno, da pride jutri v Beograd Radić sam. V uspeh Davidovićeve akcije se ne veruje mnogo.

Po ministrskem predsedniku Davidoviću je bil na dvoru dr. podtajnik g. Grol in je ostal pri kralju tričetrt ure.

Zagreb, 9. oktobra. r. Blokaški «Večerni» objavlja o dopoldanski Davidovićevi avdijski sledečo informacijo: Kralj je govoril z Davidovićem o situaciji in o posledicah, ki nastopajo po ostavki ministra Hadžića. Na vprašanje Davidovića, ali so Nj. V. kralj strinja z motivacijo ostavke generala Hadžića, je odgovorilo Nj. V.: «Potpuno se slažem».

Zagreb, 9. oktobra. r. Nocoj je odpotoval v Beograd podpredsednik HRSS, doktor Maček.

Angleški parlament razpuščen

VOLITVE ZADNJE DNI OKTOBRA. — NOVI PARLAMENT SE SESTANE ŽE V ZAČETKU NOVEMBRA. — LORDSKA ZBORNICA JE ŠE V ZADNJEM HIPU SPREJELA IRSKI RAZMEJITVENI ZAKON.

London, 9. oktobra. s. Kralj se je danes dopoldne vrnil iz Škotske ter sprejel ob 10. dopoldne ministrskega predsednika Macdonalda v avdijski. Macdonald je svetoval kralju, naj pristane na razpust parlamenta.

Renter javlja ob 12.: Kralj je odobril razpust parlamenta.

Tekom včerajšnje debate v spodnji zbornici se je še upalo, da bo prišlo do sporazuma. Vdila so se oficijelna pogajanja in konservativci ter liberalci so hoteli dati gotove koncesije. Vlada pa je odklonila vsak preiskovalni odbor, kakor je bilo sklenjeno na konferenci delavske stranke pod predsedništvom Macdonalda. Predno bo parlament razpuščen, bo treba rešiti še nekatere parlamentarne posle. Najvažnejši med njimi je podpis irskega zakona Mogoče je, da se bodo volitve vršile šele 15. novembra. Ko je danes zjutraj Macdonald zapustil zbornico, je imel še kratek nagovor na množico, ki mu je prirejala burne ovacije.

London, 9. oktobra. s. Zasedanje parlamenta je bilo danes odgojeno. Nove volitve se vrše dne 29. oktobra. Parlament se bo sestel v enem ali dveh tednih po volitvah.

London, 9. oktobra. j. Zgornja zbornica je danes v tretjem čitanju sprejela irski obmejni zakon.

Ob 3. popoldne je naznanil Macdonald v spodnji zbornici, po sprejemu irskega obmejnega zakona, da bo zbornica razpuščena. Takoj nato je odšel na kongres delavske stranke, kjer je imel prvi pro-

gramatični volilni govor. Kandidatska lista delavske stranke bo sestavljena 18. tega meseca. Nove volitve se vrše dne 29. in 30. t. m. Macdonald upa, da se bo vlada z veliko večino vrnila v parlament.

Parlament je bil danes malo po 7. zvečer z daljšim prestolnim govorom kralja razpuščen. Prestolni govor našteva uvedbo administrativno in legislativno delovanje vlade. Dawesov načrt, ki je bil sprejet s sodelovanjem vseh držav, bo zelo važen za vzpostavitev normalnega trgovskega življenja in za svetovni mir. Prestolni govor ugotavlja dalje, da ni bilo mogoče doseči z Zaglul pašo sporazuma glede angleško-egiptovskih diferenc. Anglija bo ostala vsled tega na statusu quo iz leta 1922., ko je bil ukinjen protektorat nad Egiptom. Prestolni govor odobrava izbrano sporazum med Anglijo in Francijo ter našteva ukrepe vlade za pobijanje brezposelnosti, stanovanjske bede ter posledic slabe konjunktura v Angliji.

VTIS V FRANCILJ.

Pariz, 9. oktobra. j. Na Quay D'Orsayu se izjavljajo danes zvečer zelo rezervirano o mednarodnem pomenu angleške krize. Pravijo, da je nemogoče izjaviti se o posledicah angleške krize na angleško - francoske odnose. — Francoska levica obžaluje poraz Macdonalda in upa, da bo angleška levica prišla ojačena iz volitev. Francoski opozicijonci pa smatrajo poraz Macdonalda tudi za osebni poraz Herriota.

Tudi na Madžarskem nove volitve

DEMISIJA POLJEDELSKEGA MINISTRA. — RAZPADANJE VLADNE VEČINE.

Budimpešta, 9. oktobra. s. V kulorjih narodne skupščine je bila danes razširjena govorica, da bo poljedelski minister Szabo demisijoniral. Kot vzrok se navaja dejstvo, da mora Szabo v razpravi proti Eskuittu nastopiti kot privatna oseba. Dalje se čuje, da bodo Szabo in njegovi pristaši izstopili iz vladne stranke. V zvezi s tem se govori tudi o možnosti rekonstrukcije kabineta ter razpusta narodne skupščine.

Budimpešta, 9. oktobra. j. Poljedelski minister Szabo je danes izročil minist-

skemu predsedniku grofu Bethlenu prošnjo za demisijo. Ministrski predsednik je zabil ministra, naj ostane v vladi, ker bi njegov izstop utegnil imeti težke posledice. Szabo je izjavil malo nato narodni skupščini, da vztraja na svoji demisiji, ker je prepričan, da pod danimi okolišninami ne more ostati na svojem mestu. Menijo, da bo demisija povzročila vladno krizo in morda tudi važne politične zapletitaje, predvsem razpust zbornice.

Beneška konferenca

Rim, 9. oktobra. j. Italijansko-jugoslovenska pogajanja v Benetkah so se danes dopoldne pričela po programu. Celokupno italijansko časopisje posveča tej konferenci veliko pozornost in povdarja, da so problemi, o katerih se bo razpravljalo sicer tehnične narave, vendar pa bo način, kako bodo rešeni, imel važen političen pomen. Ves materijal je bil delegacijam predložen v posebnem programu, ki vsebuje 30 glavnih vprašanj. Konferenca je bila sklicana kljub temu, da bi bil lahko ves kompleks vprašanj rešen tudi po normalni diplomatski poti, ker sta obe vladni prežeti želje, da bi bila vprašanja čimprej razčiščena. Trajanje konference je preračunano na 4 do 5 tednov.

Liberalci in fašizem

Rim, 9. oktobra. j. Na današnji seji ministrskega sveta sta izjavila liberalna ministra Larocchi in Casati, da ne smatrajo resolucije, ki je bila sklenjena na liberalnem kongresu v Livornu, za oviro svojega sodelovanja v vladi. Liberalni ministri razlagajo dnevni red po svoje in ostanejo v vladi v nadi, da bodo mogli sodelovati pri reorganizaciji državne uprave. Italijanski parlament bo tudi v nadalje ostal okrnjen, ker izjavlja opozicija, da se ne bo vrnila vanj.

FAŠISTI ZOPET NA DELU.

Rim, 9. oktobra. r. V Serenu so pretepavali fašisti učitelja Luenzo, ki je izstopil iz njihove stranke, v postelji toliko časa s palicami, da je izdihnil. Vsled tega umora so se pojavili v Serenu nemiri. Iz Milana so odšli orožniki na lice mesta, da vzpostavijo red.

AMERIŠKO POSOJLO NEMČIJI.

Newyork, 9. oktobra. s. Kakor poročajo «Times», so predpriprave za subskripcijo nemškega posojila končane. Pet največjih ameriških bank bo prevzelo znesek 110 milijonov dolarjev, ki je predviden, da se podpisje v Ameriki.

BREZPOSELNOST NA ANGLEŠKEM.

London, 9. oktobra. z. Koncem septembra je bilo na Angleškem 1.900.000 brezposelnih, za okroglo 100.000 več kakor pred enim mesecem.

Neuspeh angleško-egiptovskih pogajanj

London, 9. oktobra. z. Egiptovski ministrski predsednik Zaglul paša se je vrnil v Kairo. Njegova pogajanja z Macdonaldom so ostala brezuspešna. Niti v sudanem, niti v drugih spornih vprašanjih ni prišlo do sporazuma. Na zunanjem uradu zatrjujejo, da se bodo pogajanja še nadaljevala.

Borza

9. oktobra:
CURIH: Beograd 7.55, New-York 523.25
London 23.42, Pariz 27.35, Milan 22.05,
Praga 15.50, Budimpešta 0.0068, Bukarešta 2.82, Sofija 3.80, Dunaj 0.007375.

TRST: Beograd 33.50 do 33.80, Dunaj 0.032 do 0.033, Budimpešta 0.031 do 0.032, Praga 68 do 68.50, London 103.25 do 103.55, New-York 23 do 23.125, Curih 442 do 445, dinarji 33.50 do 33.80, 20 frankov v zlatu 90 do 91, službeni tečaj zlate lire 446.49.

DUNAJ: Devize: Beograd 1026 do 1080, Budimpešta 91 do 93, Milan 3064 do 3076, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 3694 do 3710, Praga 2115 do 2125, Sofija 514 do 518. Valute: dinarji 1015 do 1021, dolarji 70.460 do 70.860, lire 3050 do 3070.

BERLIN: Beograd 6.085, Milan 18.17, Praga 12.48, Pariz 21.81, New-York 4.18, NEW-YORK: Beograd 145.50, Rim 433.75, Dunaj 0.1412, Praga 298.125.

Dunaj, 9. oktobra. s. Na deviznih trgih so povzročili politični dogodki v Angliji precej živahnosti. Tudi na dunajski borzi se je promet zelo poživil. Padec Macdonaldovega kabineta je bil v prvi vrsti velikega pomena za gibanje tečajev devize London. Na vseh trgih se je tečaj z ozirom na možnost sestave kakega dosnjo orijentiranega kabineta jako dvignil. Na londonskem deviznem trgu je bil kate New York mnogo oforiran za funt, tako da se je funt proti dolarju dvignil do 458.625. Tudi dinar je vsled stalnih vesti o zaključku ameriškega posojila za Jugoslavijo precej pridobil. V Londonu, kakor tudi v Curihu se je beograjska deviza ponovno dvignila in je na prvem trgu notirala 815, na zadnjem pa 7.50. Francoski frank še vedno pada. V Curihu je ostal kljub ponudbam na 27.15.

Naši kraji in ljudje

10. oktober

Četrta obletnica koroškega plebiscita. Dan našega strahotnega poraza, elegij o zibelki Slovenstva in sklede krilatice o robskih dušah...

Štiri leta so tega, četrta jesen se gubi v meglo in hlad, v puščobo in vsakdanjost, v brezplodnost in mržnjo. Hej, kaj je z nami! Kakor smo zapisali:

Le globoko pod grdim, sivim, mrzlim pepelom tli zavest, da vseeno nočemo biti robeke duše. Razni članki, ki se ob obletnicah pišejo in... ne čitajo, večinoma ne prihajajo iz srca. Vsi čutimo, da se dušimo, vsi čakamo osvobođenja tudi iz lastnih okov, ki so strašnejši od zločinov avstrijskih. Teh so nas rešili drugi, v bitkah od Marne do Sibirijske in v krvavih srbskih tleh. Okov svoje lastne prirode se moramo rešiti sami. Prej ne moremo misliti na to, da bomo imeli Slovenci kaj aktivne udeležbe na velikem delu enotne Jugoslavije, ki ima nalog, da politično osvobodi i Dravo i Sočo.

Desetega oktobra je koroški plebiscit. Desetega oktobra pravoslavne stila je obletnica kumanovske bitke, ko je bilo prvič maščevano Kosovo. Med obema datumoma je razlika v... stilu.

Boj za ptujsko občino

Kandidatne liste so na magistratu že nabite. «Domača» gospodarska stranka se je predstavila kot izrazito nemško-nacionalna. Ziva duša ne verjame pohlevnemu priderku «domača». Pekovska obrt je v mestu dobro razvita. Orng je bil pek in župan, Losinec je bil pek in župan in sedaj se ponuja za kandidata pek Fürthner, ki je načelnik «Sportnega kluba Ptuj», izrazito nemškega društva, pod katerim se skriva bivši «Turnverein». To so ostanki Orngovega ptujskega gospodarstva, katerega moro Slovenci 19. oktobra pomejiti. To so ostanki onega režima, ki je občin ugrabil okroglo 26 milijonov za avstrijsko vojno posojilo, ki je ugrabil ubožni fond, ki je ugrabil penzijski fond za vojno posojilo. To so ostanki ptujske šnopsarske politike, ki je ubogega Halofana izmogožala. Šnopsarske bude je odpravila šele jugoslovenska vlada. Kje je ptujski vodovod, kje je sodnijsko poslopje, kje je kanalizacija? Z denarjem vojne posojila bi se bilo vse lahko napravilo. Kje je elektrika? Da, sedaj šele pride. To nam je v nedeljo lepo razložil univ. profesor dr. Vidmar iz Ljubljane. Lahko pa bi jo že davno imeli, če ne bi privrženci «domače» gospodarske stranke vlatknili ves denar v nenasitno črlo avstrijskega militarizma. Zato pa tudi treni nemški Ptujčani majejo z glavami in pravijo: «Teh pa ne bomo volili».

«Herbststummel» priredi nemška ptujska požarna bramba ali po domače «domača gospodarska stranka» 11. t. m. «Stummel» šele pride 19. oktobra, to bo rumel, da se bo vse kadilo, 11. je še prezgodaj.

Stanovanjska anketa v Zagrebu

Prošli terek se je vršila v Zagrebu anketa najemnikov: udeležili so se je zastopniki posredniških stanovanjskih organizacij. Razpravljali so o izpromembah in dopolnitvah stanovanjskega zakona in pravilnika. V imenu organizacije najemnikov je tajnik Kurelac v daljšem poročilu stavil sledeče predloge:

a) Najemnikom stanovanj in lokalov se tudi v bodoče ne more odnehati razen v slučajih, ki jih navaja zakon: banke, trgovska in industrijska podjetja morajo tekom leta zgraditi svojim nameščenim in delavcem stanovanjska poslopja, sicer pa za vsakega plačati 20 % stanovanjskega davka na plače v prid mestnega fonda za zidanje malih stanovanj. Stanovanjska oblast odvzame stanovanja onim najemnikom v starih poslopih, ki imajo 120.000 Din letnih dohodkov

ali pa poldrugi milijon Din premoženja; izseliti se morajo v 6 mesecih. Po pravila stanovanj, ki jih odredi stanovanjska oblast, je dolžan izvršiti hišni lastnik, ki lahko nato povzra najemnikovo kvečjemu za 25 %.

b) Podnajemniku se lahko stanovanje odpove na leto dni po pravomočnosti zakona, in sicer iz treh razlogov: ako ne plača dogovorjene najemnine, ako prostore izrablja v nemoralne svrhe in ako s svojimi obnašanjem ogroža okolico.

c) Glede obsežnosti stanovanj se predlaga, da pripada obitelji stanovanje s tremi sobami brez oziroma štiri sobe in kuhinje, s čim je duševni delavec, še ena soba.

Predlogi so bili izčrpnno kritkovani z več ali manj stvarnimi novimi predlogi in dopolnili. Izvoljena je bila komična komisija, da izdela resolucijo, ki bo predložena velikemu javnemu zborovanju najemnikov, ki se vrši v nedeljo.

Dneva samomorov

Ljubljana, 9. oktobra.

Sreda in četrtek sta bila dva dneva razburjenja za ulico.

V sredo okrog 14. so našli sprehajajoči se ljudje v parku na Kralja Petra trgu pred justično palačo, na klopi v hudih krčih zvijajočega se mladega moža. Poleg njega je ležala na tleh večja steklenica, iz katere je udarjal duh po lizolu. Nekdo izmed pasantov je takoj obvestil o dogodku stražnika, stoječega na križišču Dunajske ceste. Ta je brzo telefoniral po rešilni voz, ki je nezavestnega prepeljal v deželno bolnico. Tamkaj so poskušali mladega samomorilca rešiti, kar pa ni bilo več mogoče. Za dobre tričeture je nesrečno v groznih mukah umrl. Izpil je do 100 gramov lizola, ki mu je razjedel drobovje. Pri telesni preiskavi mrtveca se je ugotovilo, da se piše Ciril Hacler, rojen leta 1892, v Dolskem pri Kamniku in tjakaj pristojen. Pri njem so našli pismo, ki ga mu je poslala njegova nevesta Rezika N., služkinja pri občinskem gerentu dr. Perčiču, in končuje z besedami: «Ako dobiš službo, se poroči, ako pa ne, nima najina ljubezen nikakega smisla». — Kolikor smo mogli doznati, sta bila oba že na oklicih, torej tik pred poroko. On je bil pri neki večji tvrdki zaposlen kot paznik, bil pa je pred nekaj dnevi odpuščen. Vzrok odpovedi službe je bil ta, da je njegov predstojnik zvedel, da je bil pred leti obsojen in kot tak ni bil neomadeževan...

Drugi slučaj: Ko se je podal trgovec z usnjem, Josip Škerl, Karlovačka cesta 11 danes okrog četrta na 13. v stanovanje in stopil v kuhinjo, je opazil, da kostilo, ki ga je pripravljala vedno njegova 29-letna hči Slavka, poročena Samoczy, še ni pripravljeno in da v štedilniku sploh ni ognja. Sicer ni hudega slutel, je slučajno stopil po opravku v podstrežje, kjer je z grozo zagledal svojo hčer obesoeno na kratkem motovzu na podstrešni tram. Razburjen je hitro prerazal vrvice, vendar pa je bilo že prepozno. Hčerka je bila mrtva. Oče je o nesrečnem slučaju takoj obvestil policijsko ravateljstvo. Na lice mesta je prispela komisija s policijskim zdravnikom dr. Avramovičem in policijskim koncipistom Jožo Počcem. Motiv samomora mlade in lepe dame je zavil v tajno. Stanovalec hiše in poznavalec družinskih razmer pripoveduje, da je bila Samoczyjeva zadnje čase stalno zelo razburjena. Njen soproj je sodnik v Zlatarju na Hrvaškem, s katerim se pa ni dobro razumela in je povečini živela v Ljubljani pri starših. Vezala jo je tudi ljubezen do nekega gospoda. Po izpovedi staršev je kazala nekaj časa sem znake abnormnosti. Vedno je kupovala in nosila domov razne brezsmiselne drobnarije, ki jih je nato zopet zametavala.

Tretji slučaj pa se je zgodil danes popoldne okrog pol 16. na Dunajski cesti, ki pa ni končal s smrtnim izidom. V hišo št. 28, v družino uradnika Kmetseke posojilnice g. Rudolfa Mediča je prihajala

la 26-letna Marija Vrhovec, soproga pleskarja, stanujoča na Poljanski cesti, kot popoldanska postrežnica. Večkrat je tožila svoji delodajalki in napram raznim drugim služkinjam v hiši, o svoji revščini in o nesreči v zakonu. Danes je zopet prišla na delo kot običajno okrog 14. ure vendar pa je postala na hodniku v tretjem nadstropju in nekaj časa oči uprte v tla, globoko premišljevala. Zatem se je za poldrugo uro neznanu kam odstranila. Ob pol 16. se je vrnila v hišo, odhitela v tretje nadstropje, se zavila na dvoriščno okno in skočila v samomorilnem namenu na tla. Pri padcu pa se je ušla na ob oknih napeto vrv za sušenje perila, kar je padec olajšalo, tako da je obležala nezavestna na tleh z zlomljeno nogico in pretresenimi možgani. Prva je opazila nesrečno hišnica, ki je obvestila stražnika. Vrhovecova je bila takoj npr. prepeljana z rešilnim vozom v bolnico in je po naših informacijah le malo upanja, da okreva, ker se ji je iz ušes in ust vili valod pretresanja kri.

Nedopustni flirt

Ljubljana, 9. oktobra.

Gospa Zinka ni zajokala, ni zvijala rok in prav ničesar ni odgovorila, ko ji je njen možiček v najljubeznivejšem tonu povedal, da se odpelje sam brez nje na maihne počitnice k morju. Sicer se je nezavestno čudno namrdnila in oči so se ji zaiskrile nekam zlobno, toda utrujeni možiček se ni zmenil dosti za ta pojav. Zakleul je svoje kovečke, sedel na vlak in šlo je proti Adriji.

Gospa Zinka je nekaj dni gledala skozi okna svojega stanovanja na ulico in kovala maščevalne naklepe. Toda že v teh dveh dneh se je prepričala, da ne bo prišlo do izvedbe teh sklepov ako bo otrsala z glavico samo skozi okno... Zapr se je tretji dan napravila v svoj novi kostum in odšla na cesto. Zibala se je tako od izloz do izloz in nagajivo a vabeče osvrnila mladega gospoda.

Stopila je v kavarno in našla tamkaj svojo staro znanco še iz šolskih let. Anica je bila dobro dekle, ki je moralo čepeti še vedno v pisarni za pisalnim strojem in tako je postala zelo kratkovidna. V splošnem pa je bila še vedno draga in ljubla, čeprav je gospa Zinka počela vse nasmeške gospodov iz kota zase. Anica ni zamerjala. Tekom tedna sta sklenili prijateljstvo z več mladimi kavalarji in zabavali so se izvrstno. Gospej Zinki je bil vsaki izmed štirih novih prijateljev všeč po svoje. Mirko je imel lepo črno frizuro, Tinko globoke rjave oči ter bele zobe, da so se pri smehu kar iskrlili v marmornati mizl. Lado je znal krasno pripovedovati, Rade pa je znal biti prav srčkano predren ter podjeten in to ženske rade oprečajo...

Za včeraj se je odločila gospa Zinka, da se maščuje strašno, strašno, da pokaže možičku tja v daljavo rožičke. Predigra se je završila v božajoči razposajenosti v kavarni, zatem pa je razžaljena Zinka vaa razigrana povabila celo družbo domov na stanovanje na vroč čaj, koder se bo morda razvilo še toplejše razpeloženje, kakor je v neznanu veliko obetajočem nasmešku šepnila Radetu na uho.

Dan preje je sedel njen malce hudobni soproj v sobi hotela v mestu ob sinji Adriji. Nenadno je potrkalo in hotelski sluga je bil izročil pismo v veliki kuverti. Možiček je prečital, prebledel in poskočil na noge. V trenutku je imel svoje reči spravljene v potni košari in vlak ga je puhaloč vozil proti Ljubljani. — «Jaz ti pokažem flirt... Jaz ti pokažem flirt...» Skrtal je z zobmi in venomer ponavljal te besede, da so ga začudeno opazovali sopotniki.

«Samo malce potrpite gospodje, je vzkliknila pred hišo gospa Zinka in odhitela z Anico v stanovanje. Gospodje so postali pred večnimi vrati in se šliili v razdraženem pričakovanju. Nikdo ni opazil par iskričev se oči, ki so gledale napeto skozi živo ograjo poleg hiše. Gospa Zinka je prižgala luč in nalahno popevala ter pripravljala posodo za čaj. Anica

Zlato tele

ali

Yse za denar

Monumentalni film s slovitim

Emil Janningsom in Reinhold Schunzelom

Tragikomedija v 6 dejanjih. Vsečina je pol operetska a pol tragična. Snov je vzeta iz povojnega časa, v katerem velja deviza

Yse za denar

toraj slava, ženska ljubezen in življenje človeka. Ta film daje Emil Janningsu priliko, da pokaže vso svojo veliko umetnost, počenši od komika pa do prvotnega tragičnega. Celi film zabava publiko in je obenem pretrese do dna duše. Kolosalne so scene avtomobilne dirke. Videti ta monumentalni film je za vsakega redkega umetniški užitek.

Elitni kino Matica

je stala skromna ob njej in ji poskušala biti uslužna. Za hip pa so se odprla vrata in v sobo je v vsej sapi priplavala sosedica, gospa Žerka... «O draga gospa Zinka, možiček je tu, neznanu vas je pogrešal in zdajle vas gotovo išče pri kakih prijateljcih. O to bo veselje...» Gospej Zinki je skoro zaprlo sapo in le z vsem naporom je izgovorila v najmilijšen ton, naj odide ljuba ji sosedica domov, ker jo strahovito boli glava. Potem pa je stresla Anico za roko in jo poslala dol k «kavarnarju» gospodom, da jim pojasni položaj. Mala Anica se je zavrtela na petah kajti bila je brihtno dekle in že je hitela po stopnicah. Skoro na pragu se je zaletela v moškega, ki je hitel v hišo in Anka se ga je malone jokaje oklenila za roko: «Gospod, gospod ne gori, mož je prišel!» Takrat pa je dobra Anica odletela skoro v kot veže. Ko se je pobrala ter pogledala venkaj, je le s težavo se opazila za ogrom bežeče sence. Od zgoraj pa je začela ropotanje, kričanje in razbijanje krožnikov. Na uho so ji butali znani glasovi Zinkinega moža in Zinke same in vsa nesrečna se je zjokala od obupa: «O ti usodna kratkovidnost! Da je prišel mož — je kriva sama.» Predno je zaspala doma v svoji postelji, je razmišljala, kako težavno je vendar varati možičke in v duši so ji ostajale neznanke skrbi za prihodnost.

Sarajevska defraudacija

Pred dnevi smo poročali o škandalni aferi v Sarajevu, kjer je par uradnikov poverljavo denar iz blagajne odnotne mestne hranilnice. Ker je bila preiskava še v teku, nismo mogli objaviti končnih rezultatov. Revidirja je sedaj dovršena in krivci so predani sodišču, da nastopi proti njihovim malverzacijam kakor določa zakon.

Celokupni primanjkljaj na račun izvršene defraudacije znaša glasom zaključka revizorjev okoli 400.000 Din gotovine. To svoto so poverili Dufek, Drnda in Saradević. Dufek je bil prokurist in je dneвно dobival sklepni račun, zato je bilo tem lažje odkriti vse primanjkljaje. Dufeka težko obremenjujejo izpovedbe njegovih skrivnih tovarišev, Saradević je odkrito priznal svojo krivdo, razložil pa je, da so se začele poverebe šele takrat, ko je bilo Dufeku popolnoma poverjeno skloniranje blagajne. Opazil je kmalu, da Dufek in Drnda nekaj počenjata z raznimi boni in ko sta mu slednja razložila, da je to čisto enostavna manipulacija, se jima je v nepoštenem početju pridružil še on. Saradević je izročal denar Dufeku in Drndi tudi brez bonov. Na ta način je Dufek opeharil blagajno za 30.000 Din, Drnda pa za 25.000 Din. Na novo je državno pravdnstvo aretiralo posojilničnega uradnika Sahanijo, ki se sicer ni okorščal kakor ostali krivci z denarjem, pač pa je vedel za poverebe, a jih je iz kolegijske zamoževale. Hranilnica je med tem imela tudi izredno sejo, na kateri

se je ugotovilo, da je moglo priti do defraudacij samo na ta način, ker so se s tem pečali trije uradniki, ki so bili drug od drugega odvisni in drug na drugega strogo navezani v svojem bančnem poslovanju. Eden izmed krivcev je imel v rokah glavno blagajno, drugi ročno kaso, tretji Dufek, pa je bil kot prokurist njihov predstojnik in skontrolor. Sarajevski tisk povdarja, da je moglo priti do poverebe tudi samo radi tega, ker so se pri zavodu nastavljeni ljudje, ki so bili vse prej nego strokovnjaki. Nesrečni princip, da je treba odajati mesta pripadnikom gotovih strank in gotovih voziropovedovanj, je tukaj kokretno pokazal, da se taka reč v praksi ne more obnesti.

Dopisi

KAMNIK. V nedeljo dne 5. t. m. so gostovali v naši Narodni čitalnici domžalski dijaki z mično veseligrro «Gospod senator». Igra je bila vestno in marljivo naštudirana, skrbno režirana in je napravila najboljši vtis. Pohvala je bila topla, odkrita in — zaslužena. — Pobesno je poudariti resnost in poštenost, ki diči domžalske dijake in naj bodo ti vzor ostalim dijakom v našem okraju. — Ker je namen in cilj, ki ga hočejo doseči lep in resen (osnova društva naprednih dijakov v kamniškem okraju) želimo pogumno in v vsajni mladini iz srca nadaljnjih lepih uspehov.

VRHNIKA. V nedeljo dne 5. t. m. se je vršilo v sokolski dvorani, kljub več zabavam in slabemu vremenu, zelo dobro obiskano predavanje g. J. v. Zupančiča. Kdor se ga ni udeležil, mu je lahko žal. Prihodnjo nedeljo 12. t. m. se vrši predavanje g. prof. Pavliča «O nebesih in peklu pri starih narodih». Začetek točno ob 3. uri popoldne. V nedeljo 19. t. m. bomo pa zopet imeli prilično občudovati izbornega predavatelja g. Zupančiča.

ZAGORJE OB SAVI. Sokolsko gledališče otvori dne 12. t. m. gledališko sezono z Novačano dramo «Veleja». Upati je, da bo letošnja sezona zelo živahna, da se bo po možnosti prav pogosto nudila občinstvu kaka uprizoritev. — Z vztrajnim delom — gotov uspeh!

APACE. Krajni šolski svet in šolsko vodstvo v Apaceh se najsrečnejše zabavljata g. kom. svet. Juliju Meinu za lujkodušno nabavo udi za tukajšnjo šolo v znesku 4000 Din. — Tudi za prepustitev krasnega vrta v šolske namene ter za podporo pri raznih popravilih na šolskem poslopiju bodi izroč na dobrotniku šole iskrena hvala. — Ivan Sedonja, načelnik. — Janko Zel, šol. vodja.

? Ali ste že poslali na ročnino za „Jutro“?

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Drama
Petek, 10.: Zaprt. (Generalna vaja).
Sobota, 11.: «Šest oseb išče avtorja». Premijera. Izv.
Nedelja, 12.: «Moč teme». Izv.
Ponedeljek, 13.: Zaprt.

Opera
Petek, 10.: «Carjeva nevesta». B.
Sobota, 11.: «Majska noč». C.
Nedelja, 12.: «Netopir». Izv.

Celjsko gledališče
Nedelja, 12. ob 16.: «Rokovnjači». Znižane cene. Ob 20.: Koncert tenorista Rjavca.

Mariborsko gledališče
Petek, 10.: Zaprt.
Sobota, 11.: «Narodni poslanec». (Premijera.) C.

Dramske novosti v Ljubljani. V proslavo 50. letnice Fr. Ka. Meška se uprizori njegova nova drama iz kmetijskega življenja «Pri Hraštovi». V proslavo 80. letnice Bran. Nušiča se uprizori njegova veseligrro «Sumljiva oseba». V

kratkem se uprizori že lani obetana Remčeva drama «Magda» in Daria Nicodemija komedija «Zora dan-noč».

Ljubljanska opera. Pri današnji predstavi «Carjeva nevesta» poje vlogu Grjaznoja prvi baritonist G. Čvejič. Ostala zasedba ostane neizpremenjena.

Druga premijera na Sentjakobskem gledališkem odru. Sentjakobski gledališki oder si je nadel v tekoči sezoni dolžnost uprizorjati kolikor mogoče mnogo slovenskih dramskih del. Po Cankarju prihaja na oder Alojzij Remec s svojo verziško komedijo «Kirke». Pisatelj slika medvojnega verziškega časa. Komedija je prepletena z veselmi momenti, jedro igre pa je poučno. Predprodaja vstopnic je v kavarni Zalaznik na Starem trgu.

Pirandello: «Sestero oseb išče avtorja». Avtor gledališke senzacije «Sestero oseb išče avtorja», je italijanski pisatelj L. Pirandello. Prej je pisal z uspehom novele, pod starost — šestdesetletnik — pa se je lotil dram, izmed katerih je zlasti priučujoča obšla do malega vse svetovne odre. Avtorski zamisek: Sestero oseb z medsebojnimi dramatičnimi odno-

šaji — se nenadoma pojavi ob času skušnje na odru z namenom, da bi našel avtorja, ki bi mu dal dramsko obliko. Tako si stopita nasproti dva svetova: navadna, vsakdanja resničnost in višja, tranjanja realnost. Vprašanje je, kje je njih meja, kako lahko posegata drug v drugega in kako more avtorjev zamisek kot živa umetnina na dan. Meje teh dveh svetov so zabrisane in groza je v tem, da jih gledalec, v tem primeru igralci, sami več jasno ne ločijo. Pri igri sodelujejo: gg. Nablocka, Wintrova, Medvedova, Rogozova Rogoz, Skrbinek, Levar, Danilo itd. Režira g. Šest.

Prvi slovenski tenor Josip Rijavec zapoje na svojem koncertu v ponedeljek 13. oktobra v mariborskem gledališču sledeče pesmi in operne arije: 1.) A. Lajovic: Serenada. 2.) A. Lajovic: Mesec izbi. 3.) J. Hatze: Da sam bogat. 4.) S. Binički: Grivna. 5.) G. Puccini: Arija iz opere «Manon». 6.) G. Puccini: Arija iz opere «Gianni Schicchi». 7.) G. Bizet: Arija iz opere «Carmen». 8.) G. Verdi: Arija iz opere «Rigoletto». 9.) R. Leoncavallo: Mattinata. — Vstopnice po navadnih opernih cenah pri gledališki blagajni v Mariboru.

Prosvetna imenovanja v Zagrebu. — Kralj je potrdil izvolitev profesorja doktorja Gavra Manoličevića za predsednika

Jugoslovenske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu. Novi predsednik zakoda je že prevzel svojo dolžnost iz rok dosedanjega predsednika dr. Janečka. — Obenem je bil imenovan za profesorja in administrativnega ravnatelja glasbene šole v Zagrebu dr. Vjekoslav Ružić-Rosenberg. Dosedanji administrativni direktor prof. Fr. Dugan je imenovan za profesorja na istem zavodu. — Za upravitelja vseučiliške knjižnice v Zagrebu je imenovan dr. Franjo Fancev.

Privatna razstava slik v Zagrebu. — Absolvent zagrebške umetnostne akademije prof. Pero Papp je razstavil v zagrebški trgovini Sira kolekcijo zanimivih slikarskih del, ki predstavljajo Krista, pejsrže in nature morte.

K 40. letnici srbskega igralca Ljube Stanejevića. Iz Beograda poročajo, da je ljubljana-igralca Ljube Stanojevića, ki je te dni praznoval na beograjskem odru štiridesletnico svojega gledališkega delovanja, pozdravil v imenu ljubljanskega gledališča g. Mika Stojković, ki je izročil ljublanu lep venec s trakovi v državnih barvah.

Leonid Andrejev na beograjskem odru. V četrtek, 9. oktobra, so imeli v Beogradu premijero Leonida Andrejeva drame «Ne ubijaj». Igra je izpadla prav dobro. Režiral je Rus Rakić, glavne

vloge pa so bile poverjene damama Sokoljevi in Gnjatićevi ter gg. Ristiću, Radenkoviću, Gošiću in še nekaterim drugim.

Razstava slik v Osijeku. V nedeljo 5. t. m. so v Osijeku otvorili razstavo slik, katere so se udeležili sledeči umetniki: Joso Božan, Rudolf Marčić, Slavko Tomerlin, Mirko Rački, M. D. Djurić, Saša Šantel, Vladimir Filakovac, Vlado Ivakić, Josip Leović, Mihajlo Zivčić, Hella Reyman, Jovo Goković, Iso Jung, Ivan Roch, Artur Schiffer, Elza Rebnitz in Kamili Krvarić. Med razstavljalci je deset rojenih Osijekčanov, nekaj Zagrebčanov in dva Slovenca (Šantel in Marčić).

Iz sarajevske gledališča. V torek, dne 7. t. m. so igrali v sarajevskem gledališču srbskega pisatelja Bore Stankovića spevoigro «Košanec». V nastopili vlogi tega južnjaškega komada je nastopila gospa Mara Vučićevićeva, dočim je vodil režijo g. Hajdušković. — Par dni pred tem pa je bila premijera Molnarjevega «Lilijana», ki je sarajevski publiko silno ugnajal. Kritika naglašja, da je bila stvar tudi dobro podana.

Jury za češke skladbe, ki se bodo izvajale na mednarodnih glasbenih srečanjih v Pragi leta 1925, tvorijo sledeči gg.: operni ravnatelj v Pragi Ostrčil, dirigent Talich ter skladatelja Suk in Zich.

Domače vesti

PATRA KAJETANA

bi radi panali. Z raznih strani se nam poroča, kako spovedniki po spovednicah rote in pešte brunne ženske duše, naj za pet ran božjih nikar ne čitajo tega »Patra«. Ne zanima jih več greh, nič več ne nalagajo hudih pokor, samo o strašni pohujšljivosti »Patra Kajetana« govore, čeprav je pater Kajetan bil le vzorno čist, nesebičen in idealen duhovnik, ki se je boril proti pokvarjenosti, nazadnje je pa pobegnul v posvetni stan, ker ni več mogel vzdržati med zaslepljeno, vsem strastem vdano duhovščino svoje dobe.

Roman je iz dobe, ko je SLS zrasla in si s surovim nasokom osvojila Slovenijo. Takrat je nastala tudi pri nas organizirana reklama po spovednicah. Sedaj naj jo občuti naš »Kajetan«. Posledica te spovedniške reklame je, da dobivamo dan na dan čim dalje več naročil, naj pošljemo še vse prejšnje številke »Jutra« z romanom. Zal ne moremo več ustreči tem naročilom, ker nam razven arhivnih izvodov, ni ostala nobena številka. Pač pa bomo priredili ponatis. Najbolj goreči Anti-Kajetanovci se lahko pravočasno oglase v naši upravi, da jim v zahvalo za vrio uspešno reklamo pošljemo vsakega po en izvod romana o vzornem duhovniku.

M. A. C.

* Odgovor kralja novinarjem. Jugoslovnsko novinarsko združenje je na svoj pozdravni brzojav s Sušaka prejelo odgovor: »Nj. V. kralj je z zadovoljstvom sprejel izraze udanosti, poslano v imenu kongresa Jugoslovenskega novinarskega združenja in je blagovolil naročiti, da se izjavi njegova prisrčna zahvala. Šef kabineta, opolnomočen min. Janković l. r. a.

* Uradni list z dne 9. oktobra prinaša razpis o pobiranju nadavka na uvozno carino in postranske takse, popravke o pobiranju nadavka na uvozno carino, postranske takse in luksuzno takso, razglase velikih županov ljubljanske in mariborske oblasti ter razglase drugih uradov in oblastev.

* Razvrstitev diplomatskih uradnikov. V ministrstvu za zunanje zadeve se vrše obsežne priprave za razvrstitev diplomatskih uradnikov. V kratkem bo podpisal tudi ukaz, s katerim bo avanziralo nekaj sekretarjev v svetnike poslaništev in v generalne konzule. Ukaz o imenovanju novih poslanikov pa izide kasneje.

* Spomenik padlim borcem v Palah. V Sarajevu se je konstituiral odbor, ki zbira prostovoljne prispevke za graditev spomenika vojakom, ki so padli v borbi za svobodo leta 1914. Spomenik se bo postavil na Palah v bližini Sarajeva, kjer je pokopanih 75 žrtev. Mesto, kjer postavijo te žrtve, je označeno sedaj le s prostim lesenim križem.

* Grobovi naših vojakov. Pred dvema letoma je bil sprejet zakon o ureditvi in o vzdrževanju naših vojaških grobov, ki so raztreseni po raznih državah Evrope, Azije in Afrike. Zakon je določal, da je treba izvršiti koncentracijo grobov, kar pa se dosedaj ni izvršilo, ker ni bilo precizirano, na kakšen način naj se to izvrši. Ministrstvo za vere pa je te dni naročilo posebnemu odboru, da izdelava uredb o koncentraciji vojaških grobov, ki bi dopolnila praznine v samem zakonu. Po poročilih pa, ki jih je dobilo ministrstvo za vere, je razvidno, da imamo v Češkoslovaški 15.000 grobov, v Avstriji 7000, v Madžarski 8000, v Italiji 4000, v Franciji in na Korziki 5000, v Grčiji 15 tisoč in v Afriki okoli 10.000 grobov. Mnogo grobov naših vojakov se nahaja tudi v Bolgariji, Turčiji, Rumuniji, Rusiji in v francoskih kolonijah v Afriki, a o številu teh še nimamo točnih podatkov.

* Smrtna kosa. V Ljubljani je umrla v sredo v visoki starosti 85 let gospa Ana Brovet, roj. Glavač. Pogreb bo danes ob 4. popoldne iz mrtnišnice pri Sv. Krištofu na pokopališču k Sv. Križu. — Blag bi spomin, žalujočim naše sožalje!

* Odhod Ivana Meštrovića v Ameriko. V sredo je odpotoval iz Zagreba v Genovo naš veliki umetnik g. Ivan Meštrović, da se tamkaj ukraja na ladjo za potovanje v Ameriko. Iz Genove odpotuje Meštrović dne 10. t. m. na ladji »Dulio« v New-York. V Ameriki ostane do prihodnjega poletja. Z njim je odpotoval tudi publicist g. Milan Marjanović, ki je v zadnjem času že bival v Ameriki in vodil vse priprave za obnovo Meštrovićevih razstav.

* Kongres lekarnarjev. Dne 25. oktobra se bo vršil v Zagrebu kongres lekarnarjev iz cele države. Na kongresu bodo razpravljali o stanovskih vprašanjih ter o novem lekarnarskem zakonu.

* Natčaj za slike naše domovine. Ministrstvo za trgovino in industrijo je sklenilo, da razpiše za amaterske-fotografije nagrade za najlepše slike naše domovine. Te slike poedinih krajev ali objektov morajo predstavljati motive, ki so primerni za propagando naših krajev. Nagrad je devet, in sicer: 2 prve nagrade po 2000 dinarjev, 3 druge po 1000 Din in 3 tretje po 500 Din. Nagrade bo razdeljevala posebna žirija. Pogoji za tekmovalce so sledeči: fotografije morajo imeti format dopisne karte, morajo biti izdelane jasno in ostro, da se jih bo lahko povečalo, tekmuje se z dvema fotografijama, ki se morajo poslati odseku za promet potnikov in turistov pri ministrstvu za trgovino in industrijo do 31. oktobra. Fotografije morajo biti označene z nazivom mesta ali objekta, ki ga predstavljajo. Slike nastanalo

lastnina odseka za promet potnikov in turistov, ako ne bodo dobile nagrado. — Vse potrebne informacije so interesentom na razpolago v polovalni pisarni Zveze za tujski promet (Tourist-Office) v Ljubljani, Aleksandrova cesta.

* Poslušajte se ugodne prilike za obisk Zagreba o priliki avtomobilske razstave, ki traja od 11. do 15. t. m. Polovična vožnja! Legitimacije se dobe po 30 Din pri Tourist-Office, Aleksandrova cesta 8.

* Mednarodni kongres najemnikov. V prihodnjih mesecih se vrši na Dunaju mednarodni kongres najemnikov, h kateremu se je dosedaj odzvalo 16 držav. Na kongresu se bodo obravnavali sledeči predmeti: zaščitna zakonodaja najemnikov v posameznih državah, nadaljnja zaščita najemnikov in nje izpolnjenost, stavbinsko vprašanje glede nalog držav, občin, samoupravnih teles in združenstev, vpostavitve mednarodne zveze vseh najemnikov. K zaključku se skljuje velik javni shod, na katerem poročajo posamezni delegati o najemniških odnosih v posameznih državah. Najemniki Slovenije upajo, da bo »Zveza« sestavila resolucijo k temu kongresu ter proti njej protestirala.

* Železničarjem-maturantom! V nedeljo, 12. oktobra se vrši ob 10. uri dop. v Kolodvorski restavraciji Zidani most sestanek železničarjev-maturantov. Tovarishi, pridite vsi! Gre za važno stanovsko vprašanje!

* Klub ljubiteljev pitčarjev sporoča vsem, ki se zanimajo za letošnjo jesensko vzrejo in uporabnostno tekmo, ki se vrši 11. in 12. t. m., sledeče: Danes, 10. t. m. zvečer se vrši v hotelu Union (V Rožicah) v Ljubljani pozdravni sestanek z inozemskimi sodniki, družabni večer in končni razgovor glede podrobnosti na tekmi. V soboto zjutraj ob sedmih je zbirališče psov spanielov in sotrudnikov na restavracijskem vrtu glavnega kolodvora. Tam se bo vršila smotna došlih spanielov, nato pa odhod v lovišče občine Ježica, kjer se bodo dopoldne preizkuševali spanieli. Kratak odmor in kosilo bo opoldne v gostilni »Pri ruskem carju« na Ježici. Tja imajo pripeljati lastniki, oziroma voditelji pitčarjev do 13. ure svoje pse. Na dvorišču gostilne se bo vršila smotna frmačev, na to pa takoj tekma z istimi in spanieli do mraka. Zvečer istega dne bo nepriljubljen družabni sestanek v Unionu. V nedeljo je ob 8. uri iz glavnega kolodvora z vlakom skupni odhod do Zaloge, od tam pa v lovišče občine Devce Marije v Polju. Tekma se bo nadaljevala s pitčarji po eni, s spanieli po drugi strani, v pravcu vodnega in poljskega dela, šarjenja, dela na roparice in drugo. Opoldne bo kratak odmor in kosilo v Zalogu, od koder se bo pomikala tekma na obeh straneh Save v smeri proti Ljubljani. Zvečer bo v unioških »Rožicah« zopet družabni večer ter se bo razglasil uspeh tekme in razdelila darila ter nagrade.

* Podaljšanje veljavnosti legitimacij železniških upokojencev za leto 1925. — Upokojeenci, katerim izplačuje pokojnino ali provizijo Direkcija drž. železnic v Ljubljani, se opozarjajo, da oddajo svoje in družinske legitimacije za vožnjo po režijski ceni pri najbližji postaji svojega bivališča najkasneje do 10. novembra tega leta v svrhu podaljšanja veljavnosti za leto 1925. Oni upokojeenci, kateri ne stanujejo v bližini železniških postaj, naj vpošljejo legitimacije direktno Direkciji drž. železnic, odel. VI. v Ljubljani. Za podaljšanje je priložiti vsaki legitimaciji po 1 Din v gotovini. Oni upokojeenci (miloščinariji, rentniki i. dr.), ki imajo samo listino izkaznico (identitetni list) vpošljejo to v svrhu obnove za leto 1925. Istim potem z zneskom 50 para za komad. Slednji se opozarjajo, da velja listna izkaznica (izvenjski oni, ki so sestavni del legitimacije) samo za leto, v katerem je bila izdana.

* Odmevi občinskih volitev v Mariboru. Mariborski nacionalisti so zopet v sodni preiskavi. To pot jih tožijo Nemci radi zaplembe one »Cilicere«, ki je prinesla tik pred volitvami v mariborski občinski svet znani manifest na Nemce, in radi trgovanja nemških lepakov. Nadalje so ovadeni odborniki Orjune od župana Grčarja, češ da so po razglasitvi volitev v proslavo slovenske zmage zahtevali nasilnim potom, da se razobesi narodna zastava na magistratu. Končno moramo omeniti, da je tudi policija ovadila voditelja akcijskih čet Orjune radi prireditve obhoda po mestu na predvečer volitev, češ da obhod ni bil prijavljen. Brez kazenskih posledic pa je smuknil skozi paragrafe obhod po ulicah po volitvah, dasi tudi ta obhod ni bil prijavljen, a so pri njem sodelovali tudi klerikali z godbo katoliške omladine in to v dobi vlade »reda in pravice«, vendarle zadošča za sakrosanktost.

* Rodbinska tragedija v Trnovčah pri Lukovici. V sredo 18. t. m. zvečer sta prišla posestnik p. d. Gedinove in njegov sin, ki se je pravkar vrnil od vojakov, iz sejma v Mengšu v Trnovče pri Lukovici precej pijana domov. Ze medpotoma sta se prepirla. Doma se je spor še poostil, naka je odšel sin k svojemu dekletu. Cila pa se je povrnil domov k večerji in sedel za mizo, je oče nakrat potegnil iz žepa samokres. Nameril ga je naravnost na sinovo glavo in sprožil. Kroglja je šla mladeniču skozi obe senci in je bil na mestu mrtev. Kaj je bil vzrok očetovemu dejanju še ni pojasnjeno.

V nedeljo 12. oktobra
ob 15. uri Igrišče Ilirije
ob vsakem vremenu
nogometna tekma
Hašk (Zagreb) : Ilirija.

* Radi nezaposlenosti v smrt. V sredo se je v Zagrebu vrgel ruski begunec Georg Bjelopolski pod drveči tramvaj. Voznik je še pravočasno ustavil voz in tako rešil bedneža sigurne smrti. Bjelopolski je bil odveden na policijo, kjer je izjavil, da je hotel izvršiti samomor radi tega, ker je brez dela in zaslužka.

* Ogenj v Kamniku. V sredo rano zjutraj je začelo goreti v trgovini g. Šobe v Kamniku na Suti. Na kraj nesreče prihitelil gasilec, ki je kmalu posrečilo udušiti ogenj, vendar pa trpi g. Šoba precejšnjo škodo, ker mu je zgorel dober del zaloge Špecerijskega blaga. Zavarovalnica zdaleka ne krije škode. Ogenj je nastal baje vsled kratkega stika. K sreči je sin lastnika hiše, g. Pavel Kemperle, še pravočasno zapazil plamen, alarmiral gasilce in s tem preprečil nedogledno nesrečo.

* Tatvina pri Kopačnici. V vasi Kopačnici v Poljanski dolini je bilo te dni ukradeno razno orodje v vrednosti nad 1100 dinarjev. Tatvine so osumljeni vojaški italijanske razmejivne komisije.

Iz Ljubljane

* Odlikovanja ljubljanskih pevcev. V nedeljo dne 12. t. m. ob 11. uri izročil g. Matej Hubad kot predsednik Zveze pevskih zborov v dvorani Glasbene Matice vprilo ljubljanskih pevskih društev in zastopstva Prosvetnega oddelka za Slovenijo odlikovanja zastavi pevskega društva »Ljubljanski Zvon«, častni predsednik »Ljublj. Zvona« g. dr. Antonu Sviglju, predsedniku pevskega društva »Slavec« g. Ivanu Dražilu, pevovodji »Ljublj. Zvona« g. Zorku Prelovcu in tajniku Zveze slov. pevskih zborov g. Silvanu Pečenku.

* Ponovno razveljavljanje razpisa mestnih služb. Kakor znano je bilo svoj čas na pritožbo obč. svetnika Turka in tovarišev v vseh instancah razveljavljeno m. dr. tudi sistemiziranje 7 novih uradniških mest, ki jih je sklenil klerikomunistični režim v nasprotju z mestnim proračunom. Navzlic temu je tedanji župan dr. Perič ta mesta znova razpisal in oddal. Tudi ta ukrep je bil razveljavljen. Sedaj je dr. Perič kot gerent znova poskusil z razpisom. Na pritožbo g. Turka je veliki župan razpis v drugič razveljavil, ker dr. Perič kot gerent nima vseh pravic, ki pristojajo občinskemu svetu, temveč je upravičen reševati le tekoče in neodložljive posle.

* 40 let zvestega dela. Jutri, dne 11. oktobra, slavi g. Andrej Gogala, delovodja znane ljubljanske kamnoseške tvrdice Feliks Toman, 40-letnico svojega zvestega in uspešnega delovanja pri imenovanem podjetju. Kot prava gorenjska koronina, doma z Bleda, je vstopil k tej tvrdici leta 1884, in ji ostal do danes zvest in marljiv nastavljenec. Kar so napravile v teh letih njegove pridne roke, je znano in dela le čast in ponos podjetju. Vsi ožji prijatelji, ki jih je mnogo, se ga spominjajo ob tem redkem jubileju. Simpatičnemu, še vedno čvrstemu jubilantu, ki je vzgojil svojo rodbino v strogo narodnem duhu, se pridružujemo tudi mi kot gratulanti in mu kličemo: Še na mnogo let! Čast komur čast!

* Policijske prijave. Od srede na četrtek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 8 prestopkov cestnega policijskega reda, 2 prestopka v zglaševalnih predpisih, 1 prekrščenje policijske ure, 1 ples brez dovoljenja, 2 prestopka posesti orožja brez dovoljenja, 1 pretep, 1 izgrez in 1 samomor; aretacija se je izvršila samo ena in sicer radi prepovedanega povratka.

* Ponoči je streljal Menda iz veselja, da odhaja k vojakom, je vzel 22letni mehanik Ivan Črv, stanujoč v Zg. Šiški 88, dne 5. t. m. ponoči revolver in pričel na domačem vrtu streljati v zrak. Oddal je v strah in razburjenje okolice šest stre-

lov, nato pa se skril za neko drevo. Kmalu ga je pa izsledil stražnik, ki je navdušenemu streljaču nevarno orožje zaplenil. Policijski kazni pa se je odtegnil le s tem, ker je dan pozneje odšel k vojni morarici.

* Nagačji vasaolci. Četvorici mladih vasaolcev iz Šiške je prišlo v torek zvečer na um, da malce ponagajajo strankam v hišah v Jernejevi cesti. Sneli so ponekod okna in jih postavljali nato ob hišah. Pri tem pa jih je zalotil stražnik in navihanci so pobegnili za ogrom. Ker pa eden izmed njih ni bil ravno brzotekač, ga je stražnik kmalu dohitel in moral je zopet spraviti vsa okna nazaj, kamor spadajo. Ostali se bodo zagovarjali na policiji.

* Celo v hlevu najde smolo brezposelnih hlapcev Matija Papež iz Žužemberka, čeprav išče čisto kaj drugega. Dne 6. t. m. zvečer se je splazil v Česnovarjev hlev na Dolenjski cesti in skušal ukrasti deset praznih vrec. Pri nečednem poslu pa ga je zalotil domači hlapec in ga takoj aretil, čeprav sta kolega. Oddal ga je stražniku, ki ga je odvedel »služit« v luknjo.

* Prijeta tatvina na Vodnikovem trgu. Romano Janež, rojeno leta 1881. v Krškem, služkinjo brez posla in stalnega bivališča, je zalotil v sredo ob pol 11. tržni nadzornik Joško Kovač ravno v trenutku, ko je ukradla delavki Mariji Pokorn nakupovalno torbo z usnjato listino, v kateri je imela 89 Din gotovine, ključke in pisma. Izročil jo je takoj stražniku, ki jo je odvedel proti policijskemu ravnatelstvu. Med eskorto pa se je hotela žeparica iznebiti še drugega greha, v obliki druge usnjate torbice ružave barve, o kateri pa je dejala, da jo je »našla« na trgu. Pri osebni preiskavi pa so našli za njeno bluzo še tretjo listino zelene barve in nov črn glavnik ter 24 Din gotovine. Iz vsega sledi, da je pačel v roke pravice pravi »straš« naših tržnih kupovalcev, kajti pri zaslišanju je priznala, da je že dalje časa prav neusmiljeno gospodarila na trgu.

* Nepoštena služkinja. Predno je odšla v svojo novo službo v Medvode, je od dala kuharica Evgenija Hrovat svojo košaro s perilom in drugim vrednostimi za nekaj časa v hrambo slugi Narodne banke, ki ji je shranil košaro v predstobi vhod na podstrežje. Ko se je te dni Hrovatova vrnila po svoje reči, je našla kovčeg odprt in je manjkalo v njem perila ter dragocenosti v vrednosti 2500 Din. Tatvina osumljena je bila prejšnja služkinja sluga, 19-letna Neža Prežij iz Železnikov, ki je bila aretirana v Hrenovi ulici. Po kratkem obotavljanju je Prežijeva tatvino priznala, naka je bila predana sodišču.

* Prosvetni odsek Sokola na Viču uprizori v nedeljo dne 12. oktobra J. Špičcarjevo pravljico »Pogumni Tonček«. Začetek te predstave je izjemoma ob 7. uri zvečer. Cene običajne.

* Opozarjamo vse prijatelje neprilicne zabave na »Vinsko trgatvo« gradbenega oddelka Sokola v Mostah, v nedeljo 12. oktobra t. l. ob 4. uri popoldne v Sokolskem domu na Selu.

* Plesne vaje maturantov teh. srednje šole in učiteljske, se vrše redno vsako soboto ob pol 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma. — Plesni odbor.

* Otvoritvena plesna vaja Kluba trgovskih akademikov se vrši danes ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma.

* Pevski odsek Slovenskega trg. društva »Merkur« prične v najkrajšem času s pevskimi vajami. Stari in novi člani se vabijo, da se udeležijo sestanka, ki se vrši v ponedeljek dne 13. oktobra 1924. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih Gradliške 17-I. — Prijave novih članov se sprejemajo v društveni pisarni vsak dan od 6. do 7. ure zvečer.

* Francoško predavanje na univerzi. Francoski Institut priredi danes v petek ob 8. uri zvečer, v veliki dvorani vsučilišča predavanje: La médecine et les médecins chez Molière. Predava g. Emile Laval, professeur agrégé iz Angersa. Vabijo se vsi prijatelji francoskega jezika.

* Darilo. Mesto venca na krsto svojega umrlega svaka g. inž. Franca Heutmannja je daroval podpredsednik Slov. društva »Merkur« v Ljubljani gospod Riko Tory v prid »Podpornega fonda« tega društva znesek 200 Din. Iskrena hvala!

Iz Celja

* Razburjen nad filjakom pri občinskih volitvah se boče dr. Ogrizek sedaj maščevati nad vsemi, ki so se kot pristasi nacionalnega bloka udeležili boja za ohranitev slovenskega Celja in grozi v svoji domisljivosti, da bodo izvršni državni uradniki na njegovo zahtevo prenešeni iz Celja v oddaljene kraje. V svoji onemogli jezi imenuje kar po vrsti imena: prof. Mravljak, upravitelj Prekošček, upravitelj Reč, predstojnik Zorko in profesor Raič. Kakor so nas volitve, pri katerih je hotel dr. Ogrizek pomagati svojim nemškutarskim somišljenikom do gospodstva v občini, spominjale na avstrijske čase, tako nas g. dr. Ogrizek konsekvventno tudi še s svojim nadaljnim postopanjem spominja na ono dobo, ko so se morali narodni uradniki tresti pred premetitvami in zapostavljanjem, ako so se drznili javno kazati svoje narodno mišljenje. Da je slika popolna, se dr. Ogrizek v svojih »Celjskih Novicah«, ki so danes kakor nekdanj »Štajerc« slovensko pisano glasilo celjske nemškutarske hudobije, razburja nad bojkotiranjem nemških trgovin, akoravno ve, da se izvaja bojkot samo proti nemškutarskim trgovcem in obrtnikom in ne političnim nasprotnikom slovenske narodnosti. — Le tako naprej, gospod doktor, od stopnje do stopnje! Se bodo vsaj tistim Slovencem, ki so se dali preslepiti, poprej odprle oči.

* Nevarnost velikega požara. V sredo dne 8. t. m. okrog tritret na 20. je zavladala po celem mestu Celju velika razburjenost, ker je topič s trikratnim potekom z Miklavškega hriba naznanil, da gori v mestnem okolišču. K sreči pa se je kmalu izkazalo, da ni nobene opasnosti. Goreti je namreč začelo iz dimnika v poslopju trgovca Hönnigsmanna, kjer so kurili v pralni kuhinji in je vdaril gost dimni plamen v poselsko sobo nad kuhinjo. Na načinom se je posrečilo ogenj še pravočasno zadušiti, ki bi bil lahko povzročil v sredini mesta na zelo obljudenem kraju velik požar z nedoglednimi posledicami.

Iz Maribora

* Dr. Rosina nevarno obolel. Staro sta mariborskih Slovencev, odvetnik dr. Franjo Rosina je težko obolel na sladkorni bolezn in se nahaja že nekaj dni v ljubljanskem Leonišču.

* Zakletvo železničarjev so nadaljevali tudi včeraj, ko so prišli na vrsto železniški službenici iz okolice. Zaprisebi morajo namreč vsi službenici v Mariboru, ki so v območju mariborskega vojnega okrožja. Prisegi prisostvuje tudi vedno častna vojaška četa.

* Mariborski drobiž. Socialisti pripravljajo za prihodnjo nedeljo protestni shod najemnikov in obhod po mestu radi nameravanega oškodovanja najemnikov v novem stanovanjskem zakonu. — Ljudska univerza prične v torek 14. t. m. zimsko sezono s predavanjem predsednika inž. Kukovca o potrebi ljudske univerze. Predavanju bo sledila prosta diskusija ter prijava za različne strokovne tečaje. — V ponedeljek 13. t. m. nastopi v narodnem gledališču tenorist Josip Rijavec s posebnim koncertom, katerega program javljamo na drugem mestu. — Sokol priredi v soboto zvečer v Narodnem domu prijateljski sestanek s sviranjem društvenega orkestra. — Strokovna učiteljica gđ. Jela Levstikova pripravlja za učiteljice osnovnih šol v Mariboru in okolice risarski tečaj. — Vojaška godba bo v nedeljo dopoldne zopet svirala v mestnem parku. — V nedeljo popoldne ob 15. uri se vrši na igrišču »Maribor« v ljudskem vrtu tekma S. K. Jadrana proti JSK Maribor.

* Požar na Teznu pri Mariboru. Včeraj zjutraj je izbruhnil požar v poslopju posestnika Podlipnika na Teznu pri Mariboru, kateremu je do tal pogorelo gospodarsko poslopje s senom. Daljni požar so omejili na lice mesta došli gasilci. Sumijo, da je bil ogenj podtaknjen.

Iz Primorja

* Solske knjige za slovenske šole v Južniški Krajini. Naučno ministrstvo v Rimu je dovolilo, da se smejo letos v slovenskem Primorju pri pouku uporabljati iste knjige kakor lani. Prosvetni minister je namreč pred časom hotel izdati nove knjige za tistih revnih par ur slovenščine. Sedaj je menda uvidel nezmišl svojega početja in krenil nazaj na staro pot.

* Smrtina kosa. V torek, 7. t. m. popoldne je preminul g. N. Abram, župnik v Crnem vrhu nad Idrijo. N. v m. p.

* Preganjanje zavednega istrskega duhovnika. Nedavno je obiskal župnik don Luka Kirac svoj rojstni kraj Medulin na Puljskini. Ta obisk je domače zelo razveselil. Kot duhovnik je hotel župnik pristopiti tudi k oltarju ter opraviti službo božjo. Toda čim so doznale za to nameravno oblasti, je prišlo uradno povelje, da Kirac ne sme maščevati, ker mu je ljudstvo preveč vdano ter ga preveč ceni in ljubi. Pozneje so oblasti prepoved zopet preklicale, toda sedaj se je župnik odtegnil maševanju in tako je bilo zaudeve konec. Don Luka Kirac je bil že pod Avstrijo žrtev politične omraženosti, in Italija, ki se ob vsaki priložnosti proglašala za svobodoljubno državo, dela sivemu možu iste težkoče in neprilike kakor bivša monarhija. Vidi se ji, da je pač vredna naslednica svoje prednice.

* Samomor komaj 15letnega dečka. V mehanični delavnici »Rott« v Trstu si je v ponedeljek popoldne pretrgal nit življenja komaj 15letni mehaniški vajenec Marija Clinch. Pognal si je v glavo kroglo iz samokresa. Njegov samomor je bržčas posledica podedovane samomorilske manije. Njegova sestra si je baje že dvakrat skušala vzeti življenje.

Iz življenja in sveta

Nezgode v Italiji

Iz Sante Margherite Ligure v Italiji poročajo: Ekspresni vlak Pariz-Rim, ki je dospel 8. t. m. kmalu popoldne z 20 minutno zamudo na ligursko postajo, je skočil s tira. Lokomotiva in pet vozov se je prevrnilo in pri tem so zgubili življenje trije potniki, vlakovodja in kurjač. 15 oseb je bilo težko poškodovanih.

Nesrečo je zakrivila okoliščina, da je bil vlak napeljan na stranski tir, kjer je na glavnem tiru v teku delo za elektrifikacijo železniške proge. Vlak je zavozil preko menjačev in ker je vozil prenapeto, je zašel v stran. Ponesrečenje so takoj pripeljal v krajevno bolnišnico, vagoni in lokomotivo pa so spravili s poti. Tri ure pozneje je bil železniški promet zopet vzpostavljen.

Iz Palerma prihaja vest, da je nad pristaniščem Trapani zadnje noči razsajal silen vihar, ki je zalotil na morju tudi jadrnico »Maria Antonietta«, katera je plula iz Palerma proti Trapani. Silen suhek burje je jadrnico prevrnil, da se je pogreznila v valovih. Kapitana, njegovo družino in nekega vojaka, ki se je vozil z jadrnico, vsega skupaj osem oseb, je požrlo morje.

Obenem se doznava, da je v Palermu v sredo, 8. t. m. divjala strašna nevihta z nalivi. Mesto je hudo poškodovano. Nekateri deli Palerma kaže še sedaj pod vodo, tako da je cestni promet popolnoma onemogočen. V pritličnih stanovanjih stoji voda še sedaj nad meter visoko. Prebivalstva v poplavljenih mestih se je polastil nepopisen strah. Ljudje se selijo iz ogroženih hiš na varno ter prenašajo pod mlo nebo postelje, odeje in najnujnejše življenske potrebščine.

Vsled neprestanega deževja naraščajo tudi reka Pad, ki je mestoma že prestopila bregove. Blizu naselbin San Cipriano Po, San Zenone, Spessa in Portoferra je voda v zelo širokem pasu poplavlila polja in vdira v hiše. Na cesti pri kraju Frega je izginil v divjih valovih most. Po dosedanjih vesteh ni nobenih človeških žrtev.

Prizori iz habsburgovske Budimpešte

Monarhistične demonstracije. Španski torearodil na Madžarskem. Neobičajna smrt slikarja v cerkvi.

V torek 7. oktobra jutraj se je pripeljal po Donavi v Budimpešto bivši nadvojvoda Jožef Franc, ki se je nedavno poročil s sasko princeso Pio Moniko. Novoporočenca sta se pripeljala v madžarsko prestolnico na krovu ladje »Sophie«. Priploh v Budimpešto je bil kaj nenavaden. Jožefa Franca so sprejeli vsi Habsburžani, ki živijo na madžarskem ozemlju. Njegova navzočnost je dala naravno povod za monarhistično demonstracijo, katere se je udeležila po svojih zastopnikih tudi madžarska vlada, mestni občinski svet in madžarska aristokracija. Ko je nadvojvoda stopil z ladje na suho, je bilo izrečenih več pozdravnih govorov, na katere je slavljence odgovoril s svečano objubo, da bo vedno štivil madžarske interese. Nato se je sprevod na novo razvrstil ter se podal v Matevžev cerkev, kjer je nadškof Czernoch celebriral poseben Te Deum ter še enkrat blagoslovil novoporočeni par.

Ko je nadvojvoda s svojo ženo stopil iz cerkve, se mu je predstavilo 16 španskih bikoborcev, ki so zadnje čase prišli v Budimpešto na torearodorsko produkcijo, in katerim je mestna občina zabranila igro. Zato so se užaljeni možje obrnili na nadvojvoda, proseči ga zaščite in pomoči pri izvajanju njihovih pravic, radi katerih so prišli v konflikt z občinskimi svetom madžarske prestolice. Kaj je nadvojvoda odgovoril na to intervencijo, ni znano. Nastop bikoborcev v pestrh španskih narodnih nošah, pa je zbudil kar največje zanimanje.

Med cerkveno ceremonijo v Matevževi cerkvi, kjer je škof Czernoch blagoslovil habsburški par, se je pripetil neobičajen prizor. Znani slikar Deszider Beer, ki je bil navzoč radi slikanja para pred oltarjem, je postal žrtev napada srčnih krčev. Ljudje so ga morali položiti na nosilo ter ga odnesti iz cerkve. Beerova žena je videla, kako se je pred cerkvijo ustavil voz rešilne postaje, ni pa vedela, da prenašajo nanj njenega moža. Še predno so zdravniki utegnili pregledati slikarja, je Beer izdihnil. Pokojnik je bil znan slikar, posebno dober karikaturlist, ter je študiral svoj čas na Dunaju, v Monakovem in Parizu.

Analfabetstvo v Zedinjenih državah

V ameriški Uniji je toliko volilnih upravičencev, ki ne znajo brati in pisati, da bi, ako bi se organizirali, odločali pri volitvah. Po podatkih društva National Education Association ni med približno 50 milijoni volilnih upravičencev v Zedinjenih državah nič manj kot 4.333.111 analfabetov. Urad za ljudsko štetje (Federal Census Bureau) je izračunal, da je v Uniji 4.931.605 analfabetov, v številu, ki nimajo volilne pravice. Vendar pa pravijo, da je število v resnici najmanj še enkrat tako veliko.

V Zedinjenih državah je 110 pokrajin, v katerih ne zna ena četrtna ljudi čitati. V nekaterih jih je celo dobra polovica. V inozemstvu rojeni analfabeti, 1.763.740 po številu, stanujejo večinoma v industrijskih državah, kjer je šolstvo dobro. Ker gre za zelo mnogo starih ljudi, ki se pač ne bodo šli na stara leta učiti čitati in pisati, se rešuje to vprašanje izumiranjem stare generacije samo po sebi. V mnogih mestih je urejen pouk samo za te stare ljudi, vendar jih ni mnogo.

Analfabetstvo domačega prebivalstva je problem podeželskih okrajev, zlasti na jugu. Je tu 1.842.161 zamožev, ki se niso učili ne čitati in ne pisati, in skoraj ravno toliko belokožcev, namreč 1.763.740. V mnogih krajih na jugu je prebivalstvo tako nevedno kot v Španiji, Rusiji ali Peruju.

Čudno je, da je število moških analfabetov večje kot žensk: po uradnih podatkih 2.540.209 proti 2.391.696. V Evropi je bila prosveta med dekli vedno na višji stopnji kakor med dečki. V Ameriki pa puste deklice toliko časa v šolah, da je njihova vzgoja »popolna«, dočim morajo dečki predčasno na farme ali v delavnice.

Aforizmi o ženskah

Lepo ženske nočejo umreti, a nočejo se tudi postarati.

Mnogo jih je, ki so ženake povzeli govali v angela, a še več je takih, ki so jo ponižali v demona. Ti in oni imajo prav.

Žena je sfiga, ki se razlikuje od egiptovskega čudovišča samo po lepših nogah. A baš v tem tiči njena opasnost za moške.

Lepim ženskam ni treba nikdar mlati kar govori, gradim pa ne govoriti kar mislijo.

Zvestoba je zavest ljubezni, a mnogo žensk je brez te zavesti.

Mladost žene je menica, ki se, predno zapade njen rok, vedno podaljša.

Čudno je, da se pri vsaki ženski neumnosti najde moški, ki jo je pripravljen plačati s svojo pametjo.

Ljubezen ne spametuje žensk, tem več povzroči, da je vsaka njihova budalost večja od prejnjene.

Ženska, ki se smeje samo s očmi, veli, da nima lepih zob.

Ženske lahko pozabijo na svetu vse, samo ne tistih, ki so pozabili nanje.

Kadar izpolni ženska vse želje, katere je imela, tedaj si bo izmislila novo stvar, katero ne bo mogel izpolniti.

Slabost je najmočnejša ženska lastnost.

Največji sum se v ljubezni posveča tistemu, v kar se najbolj veruje.

Ljubezen je kakor vročica: zbuli se in plane in se slednjič umiri brez sočelovanja naše volje.

× **Ljubezenska drama v Budimpešti.** Pred par dnevi je »Jutro« poročalo, da je višji finančni svetnik dr. Štefan Kosztka ustretil v Budimpešti na cesti svojega prijatelja huzarskega podpolkovnika Valeriana iz ljubosumnosti, ker se je spečal z njegovo ženo, in se potem sam javil sodišču. Kazenski senat je sedaj sklenil pustiti dr. Kosztka na svobodi do glavne razprave.

× **Železniški nesreči.** V nedeljo je zavozil potniški vlak pri Durbanu v Južni Afriki na stranskem tiru v tovorni vlak. Pri tem je bil prvi voz potniškega vlaka popolnoma razbit. Štiri osebe so bile ubite, 19 pa jih je bilo ranjenih. — V bližini postaje Čakve na transkavkaski železnici je skočil iz tira ekspresni vlak, s katerim so se vračali iz Batuma v Tiflis člani izredne komisije za likvidacijo vstaje Georgijcev. Vlakovodja, kurjač, dva sprevednika, dva preiskovalna sodnika transkavkasko čke in poveljnik čet iz Batuma, ki so izvedle eksekucijo, so bili ubiti, mnogo potnikov pa je bilo ranjenih.

× **Roparski napad na vlak.** V noč od sobote na nedeljo je napadla tolpa kakih 300 oboroženih roparjev vlak v bližini Joachima v državi Veracruz v Mehiki in ga popolnoma izropala. Šestdeset potnikov, med temi vsa vojaška posadka vlaka, je bila umorjena. Med mrtvimi je 12 žensk. Z neko ženo so bili hkrati umorjeni njeni štirje otroci. Vlada je poslala za roparji, ki so po napadu na vlak pobegnili, močan oddelek vojaštva, da bi jih prijel.

× **Uradniške skrbi na Madžarskem.** Madžarska vlada ima sedaj velike skrbi zaradi novih zahtev državnih namestencev po povznanju prejemkov. Ako bi kabinet ngodil tem zahtevam, bi bil dovoljen proračun daleko preokračen. Finančni minister Koranyi je izjavil, da je sedaj na Madžarskem 188.012 državnih namestencev in upokoencev, pri čemer niso všeti nastavljeni državnih obratov. Za plače uradništva predvideva proračun 360 milijonov slatih kron, vsi dohodki države pa so proračunjeni na 350 milijonov. To pomenja da gredo dohodki države večinoma za uradniške plače. Finančni minister je rekel, da je temeljita redukcija nemogoča, povznanje plač samo za 25 odstotkov pa bi povečalo izdatke za novih 65 milijonov slatih kron, kar bi imelo za posledico, da bi se morale ogromno povznaniti vse tarife. Druga posledica bi bila sveda nov draginjski val na Madžarskem.

× **Restavracija Maksimilijanovega gradu »Miramar« pri Trstu.** Avstrijska vlada na Dunaju je pred kratkim prejela iz Rima nalog, da mora takoj poslati v Miramar vse predmete, katere so dali Habsburžani prepeljati na Dunaj. Ta zahteva je baje izraz masčevanja italijanske vlade za to, ker so avstrijski letalci že po sklepu premirja, za katerega še niso vedeli, obmetavali Miramar s bombami ter pri tem pogladi v zrak veliko skladišče streliva. Avstrija je na to zahtevo intervenirala potom svojega poslanika v Rimu ter dosegla vsaj delno omiljenje zahtev. Dragoceno pohištvo, ki je ležalo dozdaj v dvornem skladišču za pohištvo, je sedaj že zavito in povezano ter se v najkrajšem času odpravi z Dunaja v Nabrežino, odkoder se prenese v bivši Maksimilijanov grad.

× **Petrolej iz rastlinske in živalske masčobe.** »Matin« poroča, da je francoski profesor Mailhe z univerze v Toulousi izumil nov način pridobivanja petroleja, namreč iz rastlinske in živalske masčobe. Tako je med dr. napravil bencin iz špinace, Sicer pa stvar ni popolnoma nova, ker so se kemiki s to stvarjo bavili že veliko poprej, niso pa dosegli takih uspehov kot profesor Mailhe.

× **Bogastvo v Ameriki.** Statistični urad Zedinjenih držav objavlja, da je bilo z novim letom v Ameriki samo 78 tisoč ljudi, ki so obremenjevali javno dohodnino. Ako pomislimo, da imajo Zedinjene države 100 milijonov prebivalcev, se vidi, da Amerika skoraj nima revežev. Stanje se še vedno popravlja. Pred 14 leti je bilo 84 tisoč revežev, in takrat je imela Unija 92 milijonov prebivalcev. — Srečna Amerika!

× **Grki reorganizirajo svojo mornarico.** Grška vlada je sklenila, da se mora njena mornarica v najkrajšem času temeljito reorganizirati. V ta namen je

Poskusite

Colombo Ceylon čaj,
da vidite razliko in veliko prednost pred drugimi znamkami.

Po slovanskem svetu

Karel Havliček-Borovsky

Havličku so se dni odkrili nov spomenik v Nem. Brodu. V surko oblečen stoji mladi mož pogumno vrvan in dviguje pest na nevidnega sovražnika. Levica pa drži svoj novin.

Karel Havliček-Borovsky je najboljši češki novinar, obenem neustrašen borec, politični preganjanec, revolucionar. Rojen 31. oktobra 1821. v Borovi pri Choleboru je študiral v Pragi filozofijo, bil domači učitelj v Moskvi in je sodobno Rusijo opisal v svojih »Obrazy z Rus«. Po svojem povratku v domovino je izdal v Pragi »Národní Noviny« in pozneje v Kutni gori »Slovana«. V burnih letih 1848. do 1851. je s tema listoma izredno vplival na češko javno mnenje in je skupaj s drugimi narodnimi buditelji te dobe iznova vzbudil češkega husitakega, revolucionarnega duha, borbosten in odpor proti Avstriji, idejo panslavizma in češke lastne države. Radi svojega brezobzirnega in neustrašenega delovanja je bil izgnan in konfiniran v Brixenu na Tirolskem, kamor so ga gnali z žandari. Tam je napisal svoje delke »Tirolske elegije«. Po večletnem prognanstvu se je smel vrniti na Češko, kjer je kmalu na to 1858. umrl. Havliček je originalen, amosvoj znajak, poštnjak in idealist, dosleden do skrajnih konsekvenc. Napisal je ogromno množino člankov, satirično pesnitev »Krst sv. Vladimira«, ki je izšla v založbi »Svobodne Misl« v slovenščini in je že zdavnaj razprodana, bil je tudi ugleden kritik in prevajalec. Znani so njegovi pri-

prosilja za pomoč britansko vlado v Londonu, ki ji bo dala na razpolago posebne angleškega admirala. Grška mornarica leži sedaj zasidrana v pirejskem pristanišču.

× **Pomanjkanje zdravnikov v Ameriki.** Dočim je v naših krajih ponekod preobilica zdravnikov, jih v Ameriki zelo pomanjkuje. Število medicinskih fakultet v Zedinjenih državah se je zadnjih 20 let znižalo od 159 na 32, število dijakov pa od 28.000 na 17.000. V južnih in vzhodnih deželah so zdravniki povprečno po 50 let stari. Za one, ki umrejo, je le malo nadomestila ali pa nič. V Philadelphiji pride en zdravnik na 526 prebivalcev, v Pittsburgu na 447, drugod po Pennsylvaniji pa komaj na 1000 in še več. V državi New Hampshire je 110 od 226 mest brez stalno tam živečega zdravnika. V nekaterih mestih so določili prebivalci po 3000 dolarjev in še več stalne plače zdravniku, pa ga ne morejo pri najboljši volji dobiti.

spevati v »Epistoly kulnohorské«, »Včoly« in prej navedena lastna lista. Njegovi kratki jedrasti spisi se danes bero kakor da so napisani za nas in našo dobo.

Novi prazniki v Rusiji. Sovjetska vlada je določila sledeče praznike kot zakonite za prihodnje leto: 1. januar — Novo leto; 21. januar — obletnica Ljulina; 22. januar — obletnica 9. januarja (po starem koledarju) 1905, ko je dala carska policija ustreliti pred Zimskim dvorcem v Petrogradu na stotine delavcev, ki so ondi demonstrirali; 12. marca — padeč carizma; 18. marca proslava pariske komune; 1. maj — praznik internacionalne; 6. junij — praznik ustave sovjetske zveze in 7. november — obletnica proletarske revolucije. Razn tega je sovjetska vlada priznala kot cerkvene praznike prvi in drugi božični praznik, veliko soboto in veliki ponedeljek ter binkoštni ponedeljek.

Vpisovanje na sovjetskih vseučiliših je imelo letos ta-le uspeh: Na univerzah je bilo sprejetih 16.000 absolventov delavskih fakultet, 18.000 članov komunistične stranke in komunistične mladinske organizacije, 38.000 delavskih in kmečkih otrok, ki so jih določile strokovne in druge organizacije ter 3500 drugih dijakov, vsega skupaj 75.000. Letos je vsega skupaj 22.000 državnih študentov, pri čemer uživajo absolutni delavskih fakultet skoraj vse stipendije, ki znašajo povprečno po 20 rubljev na mesec.

Prvi absolventi ruske posebne visoke šole za obmejno službo, ki so se teoretično in praktično izolali za politično in carinsko službo ob meji, so sedaj zapustili zavod. Pri tej priliki sta imela komisar za znanje stvari Čiherin in tajnik komunistične internacionalne Kolarov kratke nagovore, v katerih sta naglašala važnost službe ob evropski meji, posebno proti Poljski in Rumuniji. Absolventi so bili takoj nameščeni vzdolž vse meje proti Evropi.

Slovesen prevoz trupla slavnega poljskega pisatelja Sienkiewicza skozi Češko. Ta mesec prepeljejo iz Francije Sienkiewiczovo truplo. Češka vlada je sklenila, da se prevoz preko čel. teritorije izvrši kar največječaneje. Od Češke granice bodo vozili krsto v posebnem stalnom vlaku ob vojaškem častnem spremstvu. Na vseh večjih postajah se bodo vršile žalne manifestacije. Vlak se ustavi v Pragi, kjer prenesejo krsto v Pantheon ter jo položijo za 6 ur na katafalk. Tisti dan se bodo v Pragi prirejale vse like spominke slavnosti ob udeležbi vlade in vseh važnih kulturnih in narodnih organizacij. Vodstvo priprav za postelje velikega romanopisca poljskega naroda je povzel poseben odbor s Al. Jiráskom, Macharjem in prakiim županom Baxo na čelu. Na vseh postajah, koder bo vozil vlak od granice do granice in kjer se nahajajo garnizoni čel. vojske bodo čete izkazovale truplu vojaško čast.

Ptičji pomenki

Ljudje vstajajo kasneje kot druge dni, ceste so razhojene, zrak nekam težavno okajan in prav take tudi premožne glave meščanov: z eno besedo ponedeljek je. Ali z dvema: ljubljanski ponedeljek, da ne bo nepotrebnega sumničenja o našem mestu in preoščabne samozavesti drugod.

Kavke v »Zvezdi« so se prav klaverno držale po vejah, bile so vse močre od megle in tudi sicer čisto ponedeljkove. Imele so silnega mačka, zlehalo so in se po bratsko kregale.

»Pa le kdo nam je nasveoval iti na trgatvi«, se je oglašila stara mati kavka in iskala z ostrimi očmi zločinca.

Mladi krokar, ki je bil previden in dobro poznal maščevalnost kavkega rodu, se je hitro odrezal: »Da, da, le kdo je tako agital za trgatve in govoril samo o »narodnem slavu« in »prastarem običaju«. Lepo slavlja, lep običaj in še lepši narod, če se pa drugi dan za glavo držiš, zelodeč zvišaj in preštevaj svoje lanske kosti...»

Stara kavka ni mogla molčati: »Pa le kdo je bil tisti, ki je tulil kakor najet: »Dokler bom živ, bom piv« in pa: »Prejubi moj Sentjančev!« Le kdo je bil? In da smo bili tako vsi skupaj nesposobni! Pa saj je kar za-

višalo med rodom, starih in mladim: »Alo, uboga gmajna, beži na trgatvi!« In ne da bi sploh kaj pomislili, se vzdignemo in celokupno odletimo na Dolenjsko. Saj pot je bila čisto zanimiva. Recimo tista koroza na Grosupljem je prav poseben pridelek, res ključna vredna. Sveda naš nekrščanski narod bi najraje vse sam požrl. Tudi tiste ribice, ki so ostale na bregu Krke na suhem, so bile prav dobre. Ampak da so se tudi novomeške vrane zanje pulile, je bilo na res vaj v narodnem oziru zelo pomilovanja vredno. Pa svet je nevoščljiv, čeprav vije, da je naroden.

»Saj pa tudi ni bilo posebno leno gledati,« se je oglašila mlada kavka, »kako ste se vi vrgli po ribah in se začeli dreti po domačinih: »Požeruhi, ki niti romarju ne privošči, kar jim je sam ljubi Bog nastal na poti: no, ali pa ste mar vi te ribe pridelači, le počakajte, jaz imam zveze z ministri.« No in potem se je vnela politična debata, v kateri ste, kakor vedno, sijajno pogoreli.

Stara kavka se je postavila v sovravnem namenu pred mlado, da prišlo bi do neljubega krvoprelitja, da niso razdvojili prenapetih samic ostali so rodniki.

Ne več mlada kavka, ki je bila slepa na eno oko, devičarska, moralna

in pridigarica, je začela hinavsko in zlobno:

»Kaj koroza in ribice, vse to je dar božji, če je pametno ukraden in pošteno prebavljen. Ampak trgatve in kar je še v zvezi z njo, to pa res ni za poštenega človeka. Nisem več otrok in moja čast je bila dosedaj v »Jubljani na varnem kakor v nunski kletki — ampak ti dolenjski krokarji, ti pa res ne poznajo mer dostojnega občevanja. Naj že bo, kar mora biti, lepo in bogoljubno res ni, ampak, če nas je že Bog take ustvaril, možemo in izpolnimo njegove zakone. Ampak ljubi moji, nikar ne za božjo voljo pri bellem dnevu.«

Mladi krokar se je zadržal: »Pa menda vendar niso na trgatvi delali vašemu devištvu nasilja! kra, kral!«

Vsa črna perutnina v »Zvezdi« se je jela dreti in se šaliti s staro devico.

V tem trenutku so se ustavili na sosednjih vrhovih frančiškanski golobje, ki so šli k nuncam v vas.

Stara devica pa naravnost k njim tožiti:

»Gospodje, pogledjte, kako laleč jo je zabredel naš narod: časti več ne spoštuje. Ne moške časti in ne politične, saj te itak nismo nikoli, ampak deviške, celo ne pri starih devicah

kot sem jaz.»

Stari, debeli, krmežljivi golob je pikro odgovoril:

»No, devica, stara samica, kdor pa vas več ne pusti v miru, je pa na oba očesa slep.«

Užaljena kavka je med običim krohotom odletela proti Tivoliju in se ni več vrnila.

Stara kavka, mati - govornica, je povabila golobe bližje in jim razlagala:

»Se lopo zahvaljujemo za obisk. Včeraj smo bili malo na trgatvi na Dolenjskem. Bilo je zelo prijetno in predvsem podučno. Gospodje, da smo nedejlo spoštovali in da se nismo cerkva ogibali, tega vam ni treba posebej poudarjati. Zakaj mi spoštujemo svetinje našega naroda, pa naj smo že pri tej ali oni stranki, zakaj narodne svetinje so pa le svetinje, kaj naj bi človek z njimi. Ampak tudi trgatve je narodna svetinja. Gostoljubni Dolenjci so nas navdušeno sprejeli in v neprotovalni zabavi in med popevanjem narodnih pesmi nam je minul dan v tem najlepšem delu naše zemlje. Da je bilo tudi za okusno jed preskrbljeno, se razume. Po oficijelnem delu in po plesu se je razvila najbolj prosta zabava do ranega jutra, kakor je pač kdo mogel. V imenu naše stranke vas prosim, častiti golobje, da po-

ročate v tem smislu na pristojnem mestu. S protiuslugami smo vam vedno na razpolago. Živio!»

Med navdušenimi klici so golobje odleteli k nuncam.

Kavke so zlehalo in se predlagale s ene noge na drugo.

Vladal je splošen mir, le tu in tam so se šuli tih razgovori in vzdih:

»Če bo z našo mlado, ki je rajala do jutra z onim belokranjskim mladim, spomladaj kaj, jo boš ti učila gnezdit!»

»Sveda jo bom, če je že tako božja volja.»

»Ampak, da me je ona Novomeščanka na cedilu pustila, mene, Ljubljaničana! No!»

»Zakaj si pa toliko gobezdal? Dejanja, ne beseda, to zalež!»

»Saj je vseeno! Vsega je bilo dovolj, pihače pa največ. Zato bomo pa sedaj spet cel teden pošteno delali.»

»Da, kajne? Kaj si pa bošemo, to mi povejte. Če je pa v naši prestolici, beli Ljubljani včasih tako neizmerno dolgočasno?»

Naročite dnevnik »Jutro«!

Gospodarstvo

Odpravite naznanila vinskega pridelka

(Klic dolenskega vinogradnika.)

V torek nas je »Jutro« opozorilo, da moramo prijaviti svoj vinski pridelek finančni kontroli, če ne, da nas zadene kazn — reci in piši: en tisoč dinarjev. Prav hvaležni smo »Jutru« za opomin. Marsikoga bo rešil pred kaznijo in sitnostmi, ki so združene z njo. V preteklih letih je bilo pri nas precej ljudi kaznovanih zaradi tega, ker niso naznanili finančni oblasti, koliko vina so pridelali, toda kazni je bila vendarle samo sto dinarjev. Sedaj pa kar tisoč dinarjev za eno naznanilo, ki ga prav lahko pozabiš opraviti in pri katerem država ne trpi nobene škode, če ga ne opraviš.

Pa vse bi se bilo, ako bi človek vsaj uvidel, zakaj so se vedno predpisana ta naznanila. Svoječasno so imela morda še pomen, ko so zahtevali, da so vse kleti pod kontrolo, toda potem, ko smo hvala Bogu to preprečili, res ne vem, zakaj naj naznanjamo, koliko smo pridelali. Kleti se ne pregledujejo več, zase porabim kar hočem; torej, zakaj moram prijaviti, koliko sem pridelal?

Če je predpisano, da morajo naznaniti vinski pridelek vinogradniki, ki imajo goštilno, bi to še vsakdo razumel, a da mora prijaviti vino vsak vinogradnik, tudi tisti oni, ki ima po par trsov v rebri in bo vse vino doma porabil, pa mu bo še primanjlo, to gre vendar le predaleč. In kdaj se mora ta prijava vložiti? Tako, kadar imaš ravno največ dela, moraš teči par ur daleč k finančni kontroli povedati, koliko vina si napravljal. Če nisi ravno dobro zadel, moraš čakati pred pisarno tudi po več ur, da prideš na vrsto. Navadno se izgubi s to prijavo ves dan. Vse to v času, ko je vsaka minuta draga. Prijava po pošti je res veliko pripravejša, toda naši ljudje takim prijavam nič kaj ne zaupajo, večkrat si pa tudi ne znajo pomagati, ker ne vedo, kaj naj bi zapisali in kaj ne. Zato je prav, da je »Jutro« prineslo formular, za taka naznanila. Vem, da bo marsikomu prav prišel, ker bo lahko to pisal, kar je moral iti morda po več ur daleč povedat.

Ker nima naznanilo o vinskem pridelku nobenega pomena več, vinogradniku pa povzroča velike sitnosti in skrb, prosimo naše poslance, naj se zavzemajo pri finančnem ministru za to, da nas dolžnost tega naznanila končno vendar enkrat oprosti. Mislim, da ne bo imela država od tega nobene škode, ampak samo korist, ker bo s tem odpadlo veliko nepotrebnih pisarjev.

Naše sadjarstvo

Živopisna reklama podružnice Sadjarškega in vrtnarskega društva v Rečici ob Paki je tudi mene zvalila na tamonjo veliko sadno razstavo. Že navsezgodaj v nedeljo sem jo mahnil in Ljubljano, da bi še pravočasno dohitel otvoritev te najpomembnejše razstave v slovit Savinjski dolini.

Pred otvoritvijo je pozdravil navzoče sadjarje — razstavljalce, dole goste in kupce, ki so prišli celo iz Srbije in Vojvodine, podružnični načelnik ter podal besedo najprej namestniku mariborskega velikega župana, kojega govor in topla pohvala sta bila sprijeta z burnimi klici »živio«. Po intoniranju »Bože pravde« in po oficijelnem pozdravu zastopnika Kmetijske družbe in odposlanca centralnega odbora SIVD g. Gombača se je razstava otvorila. Vsi govorniki so slavili našo prelepo Savinjsko dolino kot zibelko vzornega sadja, kar je potrdilo razstavljeno sadje v polni meri.

Naravnost preselilo je dejstvo, da so razstavljene vzorce vzrasli na naših savinjskih tleh. Vso pohvalo zaslužijo poštovni pridelatelji, saj so nam dali na ogled res najboljši. Letošnji pridelek pokazuje najkrajše razvito fine landsberge, plemenitega belle fleurja, orjaške kanadke, ki so letos posebno dobro obrodilo, dalje bujnega kirkov — kalvira, kokosve pomone ter london — pepinga. Krajevna posebnost sta škrlatno — prižasta vrsta, od domačinov nazvana »savinjska roža« in pa »carjevič«, ki ga je narava v obilici naklonila, ki sicer nadkriljuje štajerska mošančka po velikosti, zlasti pa za njim glede trpežnosti. Skoro vsak sadjar ima po več dreves deserte ananas, ki pa je sila drobna, ker je tudi bogato rodila. Najhvalejše in poleg mošančke najtrpežnejše jabolko, bobovec je zaostal glede lanskega pridelka samo v velikosti, bo pa izpolnil nade glede trpežnosti, čeprav je letošnje sadje na splošno zaradi preobilne moče silno podvrženo naglemu gnitju.

Kmetje so z zanimanjem povpraševali navzoče sadjarke strokovnjake po imenih njih neznanih vrst, pokazali so veliko razumevanje za pridelitev samo, kar daje upati, da doživi sadjarstvo še prireditev samo, kar daje upati na še lepše uspehe v bodočnosti. Sadjarska kampa je po poleg živinorejske kot najplodonosnejša veja našega slovenskega gospodarstva morala gojiti in razširjati tudi z državnimi subvencijami v prid celokupnosti.

V tem oziru prednjači in jamči za dosledno uveljavljanje navedenega pač ravno Sadjarsko in vrtnarsko društvo s svojimi odličnimi voditelji in narodnimi probudniki na polju sadjarstva. Imena

Bele, Humek itd. sloviijo zbog svojih publikacij; istotako Rohrmann, Bukovec in ostali, ki so znani tudi kot ustanovitelji in širitelji tega velevažnega društva, ki šteje letos že 11 takšnih razstav in sejmov.

Največ zaslug za sadjarstvo pa imajo naši najstarejši učitelji — sadjarji, med katerimi zavzemata odlično mesto g. Franc Praprotnik, sedaj petinosemdesetletnik, in pa šestdesetletnik g. Mihael Levstik. G. Praprotnik je med prvimi slovenskimi sadjarji; naj deluje na tem polju že do petdeset let; širiti je začel gojenje zlatnega sadja najprej v St. Lovrencu pri Mariboru, potem je vzgojil po celi zgornji in spodnji Savinjski dolini najzlahtnejše vrste, ki so se videle na rešiški razstavi Vse to je delo njegovih nesebičnih in marljivih rok; g. Praprotnik ima krog svojega mirnega in lehnega domka v Mozirju lep sadni vrt, ki šteje med svoje gojence skoro trideset raznih vrst najplemenitejših jabolk. Vzgojil je sam štiri drevesnice, med temi zadnjo v Mozirju, kjer mu je vedno drugoval tamkajšnji veletrgovec g. Pevec, istotako vnet sadjar. Mnoga častna odlikovanja dišijo našega še dokaj čiliga sadjarskega nestorja g. Praprotnika in je njegovo delo ocenil sam kralj Aleksander z zlato svetinjo.

Ves drugi del slovenskega štajerskega je obdelan od g. Levstika, ki je deloval v St. Andražu, Celju in sedaj v Smihelu nad Mozirjem že trideset let. Vzgojil je dve slovit drevesnici in bil istotako večkrat odlikovan za svoje poštovno delovanje na sadjarskem in vrtnarskem polju. Sadna pridelitev v Rečici ob Paki je vznikla pod njegovim vodstvom. Prepričan sem, da se danes z hvaležnostjo v srcu spominja vsakrati izmed današnjih posestnikov — sadjarjev svojih prvih učiteljev — strokovnjakov, ki so danes sicer že osiveli starčki, ki pa istotako z radostjo čujejo odkrita priznanja javnosti za njihovo veliko delo. Ves narod jim bo ostal hvaležen.

Jozo K—č

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (9. t. m.)
Pšenica: baška, 10 vagonov 367,5 do 370. Turšičica: baška, 11 vagonov 230; nova, 1 vagon 270. Moka: baza »a«, 1 vagon 247,5; »b«, 3 vagoni 550; »c«, 2 vagona 510; »d«, 1 vagon 435. Tendence nespremenjena.

== Pogodnosti za izvoz našega vina v Avstrijo. Znano je, da ima naše vinogradništvo od vseh inozemskih tržišč največ izgledov za razpevanje vin v Avstriji, ki je naša sosedja in kamor so radi kratke proge tudi prevozniki stroški majhni. Naša delegacija, ki se pogaja za sklenitev trgovinske pogodbe z Avstrijo na Dunaju, si prizadeva doseči za izvoz naših vin v Avstrijo iste ugodnosti, ki jih imajo italijanska vina. Casopisje poroča sedaj, da bo Avstrija na te naše zahteve pristala.

== Proti previsokim obrestim. Narodna banka je pozvala vse svoje podružnice, naj zberejo pri trgovcih in industrijih podatke, kakšne obrestne mere, provizije in prometne pristojbine zaračunavajo banke za odprta posojila v kontokurentu. Narodna banka namerava podvzeti potrebne korake proti onim bankam, ki zaračunavajo previsoke obresti in provizije.

== Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Marije Padarjeve, trgovke v Vidmu pri Dobropolju (marok 6. novembra; oglasitveni rok poteče 2. novembra). — Poravnalno postopanje celjskega trgovca Antona Kocuvana je končano, ker se je z upniki poravnal.

== Promet preko Sušaka. Od izpraznitve Sušaka do konca julija t. l. je prišlo v sušasko luko 68 parobrodov, skupno s 100.000 tonami ter 156 jaderne s 30.000 tonami. Tu niso vračunani parobrodi rednih prog kakor tudi ne manjša ladja pod 10 tonami. Celokupni uvoz raznega blaga je znašal 14.170 ton in 6189 hl vina. Na posamezne uvozne predmete pride: na cement 7811 ton, črni premog 4145 ton, razno kamenje za stavbe 230 ton, pesek za stavbe 288 ton, olje 8 ton, asfalt 1120 ton. Celokupni izvoz v istem času pa je znašal 6962 ton. Iz tega sledi, da je povprečni dnevni promet preko Sušaka znašal v tem času okrog 20 vagonov. Ako se odbijejo praznični dnevi in dodajo parobrodi rednih prog, dobimo povprečni dnevni promet okrog 40 vagonov.

== Fuzija bank v Sarajevu. V Sarajevu se bosta fuzionirali Srpska prometna banka in Srpska banka.

== Carinjenje kostonjevih palic pri izvozu. Na predlog Generalne direktije carin je finančni minister rešil, da se pod kostonjevimi palicami, nepredelanimi (iz št. 19. točke 5. izvozne carinske tarife), katerih izvoz je zabranjen, razumevajo kostonjove palice preko 40 mm srednjega premera. Kostonjove palice v srednjem premeru 40 mm in manj so proste carine.

== »Gospodarski vestnik« št. 10, vsebuje med drugim naslednje članke: Ing. Velicogna Lucijan: V boj za kmetijske nadležne šole. — G. F. Agrarni kredit. — Dr. Kajin Miran: Nedostati i ma ne zadržarstva. — U. P.: O kipeju vina. — S. A.: Robkanje grozdja. — Dalje ima več člankov iz živinoreje, poljedelstva, sadjarstva, čebelarstva itd. —

»Gospodarski vestnik« je glasilo Slov. kmet. društva v Gorici, Slov. čebelarstva zadruga v Gorici, Tržaške kmetijske družbe in zadruga zveze v Trstu ter izhaja v Gorici. Uredništvo in uprava: Via Giose Carducci 7-1, Gorica. Stane 10 lir letno in izhaja vsak mesec.

== Nov tehniški list. Začetkom oktobra začne izhajati pod uredništvom g. Stjepana Mišaka »Strojarski list«. Casopis izhaja dne 1. in 15. v mesecu. Zastopa interese strojnikov in kurjačev in bo prinal strokovne in poučne članke. Upravištvo in uredništvo se nahaja v Jarugah, pošta Samac (Srem). Poedina številka stane Din 4,50, letna naročnina 100, polletna 50 in četrtletna 25. Na zahtevo se pošlje prva številka na ogled.

== Dobave. Vršila se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 20. oktobra pri ravnatelstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave 187.000 kg mehkih drv in 13.700 kg bukovih drv. — Dne 4. novembra pri direktiji pošte in telegrafa v Ljubljani glede dobave blaga za državne zastave; pri ravnatelstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave kompletov klesotov in lijakov; pri ravnatelstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave kamotne moke, kamotne opeke in šalic za stranišča; pri ravnatelstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave stavbnega lesa. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

== Dobave. Dne 6. novembra t. l. se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri ravnatelstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave silicijske brončene žice; pri ravnatelstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznih uradnih potrebščin in inventarja; pri ravnatelstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave železa in praška za avtogeno varenje; pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici glede dobave parnega stroja in generatorja. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

== Prodaja odpadkov od stekla se bo vršila dne 5. novembra t. l. pri ravnatelstvu državnih železnic v Zagrebu. — Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

== Izvoz piva iz Češkoslovaške. Lani se je izvozilo iz Češkoslovaške 883.000 hektolitrov piva, največ iz Plznja. Najboljši konzumenti češkega piva so bili Nemčija, Holandija, Švica, Avstrija in Italija.

== Podaljšanje rumunškega moratorija. Bukareški list »Vittorul« javlja, da je vlada sklenila podaljšanje moratorija za privatne inozemske dolgeve v močnih valutah ponovno za tri mesece.

Borza

9. oktobra:

LJUBLJANA. Vrednote: Voja škoda 114 do 0, Celjska posojilnica 210 do 0, Ljubljanska kreditna 225 do 233, Merkantila 123 do 130, Praštediona 916 do 0, Slovenska 0 do 96, Strojne 130 do 150, Trbovlje 0 do 375, zadolžnice Kranjske deželne 0 do 88. — Blago: trami, monte, zdravo blago, merkantil, tesani, 50 vagonov 408 do 412 (zaključek 408); deske, I, II, III, 0 do 680; oglje, Ia, vilano 115 do 0, vse franko meja; jesenovi plohi, suhi, Ia, 20 do 100 mm, 0 do 1400; drva, suha, bukovka, Ia, 1 m dolž 29 do 0, vse franko nakl. post.; pšenica: domača, franko Ljubljana 380 do 0, baška, par. Ljubljana 0 do 425; turšičica, baška, par. Ljubljana 0 do 390; oves, baški, par. Ljubljana 0 do 320; laneno seme, par. Ljubljana 685 do 0; pšenična moka, baška, franko Ljubljana: »a«, 0 do 615, »b«, 0 do 565, »c«, 0 do 515, »d«, 0 do 465; krompir roza, franko nakl. post. 120 do 125; fižol: »cribničana«, b-n, očiščen, franko Reka trans, 1 vagon 620 do 625 (zaključek 610), »cribničana«, orig., 500 do 0, »cprepilčana«, orig., 450 do 0, »cmandolna«, orig., 350 do 0, rujav, orig., 350 do 0, vse franko Ljubljana.

ZAGREB. V efektivni tendenci dalje slaba. Bančni papirji so dalje padli. — Tudi v devizah je bila tendenca slaba. V početku sestanka je bilo dovolj blaga, katerega pa je v sredi sestanka zmanjkalo v posameznih devizah, zlasti v devizi na Italijo, radi česar se je tendenca neznatno uvrstila, kar je tečaje dvignilo. Po sprejemu poročila iz Trsta pa je tendenca ponovno oslabela in blago se je pričelo ponujati v izobilju, posebno v devizi na Italijo. Promet je bil nekoliko slabši nego predvčerajšnjim. Trgovalo se je največ v devizah na Dunaj, Italijo in Švico. Notirale so devize: Dunaj 0.096 do 0.098, ček 0.096 do 0.098, Budimpešta 0.915 do 0.0935, Italija, izplačilo 294.75 do 297.75, London ček 305.5 do 308.5, New-York 68.15 do 69.15, Pariz 359.3 do 364.3, Praga 201.6 do 204.6, ček 202 do 205, Švica 1312.25 do 1322.25, ček 1311.4 do 1321.4; valute: dolar 67.25 do 0, mK 0.085 do 0; elektri: bančni: Trgo 29 do 30, Kreditna Zagreb 0 do 109, Hipo 55 do 57, Jugo 102 do 105, Praštediona 915 do 917, Slovenska 0 do 95, Srpska 137 do 138; industrijski: Eksploatacija 95 do 96, Dubrovačka 550 do 590, Sečerana 750 do 760, Isis 66 do 68, Narodna šumska 59 do 62.5, Slavets 175 do 180, Slavonija 61 do 65, Strojne 0 do 202, Trbovlje 0 do

376; državni: 7 edst. posojila 62 do 63, agrarne 23 do 24, Voja škoda 113 do 115.5.

BEograd. — Tendence nestanovitna. Blaga je bilo dovolj. Tečajji vseh deviz so dalje padli. Promet je bil srednji. Notirale so devize: Dunaj 0.0974 do 0.0976, Bruselj 830 do 825, Budimpešta 0.90 do 0.091, Bukarešta 37.25 do 37.75, Italija 296 do 296.75, London 307 do 307.5, New-York 68.75 do 69, Pariz 360 do 361, Praga 204 do 204.5, Švica 1317 do 1318.

Sokol

Sokolovo društvo v Mostah. Valed preudriva odra v Sokolskem domu na Selu, se je gledališka sezona nekoliko zakasnila. S skušnjami se je začelo v tokošem tednu. Vabimo vse one, ki imajo veselje do dramatičnih nastopov, da se priklasio kot igralci k dram. odseku. Prijave sprejema br. starosta Remžar I. Novi Vodmat 11.

Sport

SLUŽBENE OBJAVE LNP.

(Iz seje posl. odbora 8. t. m.)

Prvenstvena tekma Slavija : Korotan se vrši 12. t. m. ob 9. na prostoru Ilirije. Blagajno vodi Slavija, enako rediteljstvo, službojuči odborik g. Kump. Pri prvenstveni tekmi Primorje : Rapid vrši službo g. Kuret.

Izpreminjevalni predlog S. V. Rapida glede terminov tekmovalja I. razrednih klubov se ne da izvesti. S. K. Svoboda se kaznuje po toč. 14 pravilnika savez. prvenstvenih tekmovalja, ker je nastopila z neverificiranim igralcem v tekmi proti Korotanu.

Verificirajo se naslednje prvenstvene tekme: Ilirija : Celje 3 : 2, Ilirija : Jadran 2 : 0, Hermes : Maribor 2 : 1, Ilirija : Rapid 10 : 0, Celje : Primorje 1 : 2, Ilirija rez. : Jadran rez. 12 : 0, Ptuj : Svoboda M. 2 : 2, Svoboda : Korotan 0 : 3.

Čitajo se s pravom nastopa od 16. t. m. igrači za S. K. Ilirijo: Kremžar St., Jerob M., Kosenina Iv., za Lask: Jakaša Stjepan. Tajnik II.

(Iz seje upr. odbora 7. t. m.)

Vzame se na znanje dopis uprave igrisč S. K. Ilirija in S. K. Primorje z dne 26. septem. t. l. glasom katerih se podaljša pogodba za uporabo igrisč prvenstv. drugorazrednih klubov za jesensko sezono 1924.

Prošnji igralcev Slamič H., Dečman in Berčič (SK. Primorje) za takojšnje nastopanje v prijateljskih in mednarodnih tekmah se vsled storjenega načelnega sklepa ne more ugoditi.

Dopis igr. St. Tavčarja (S. K. Ilirija) z dne 7. IX. t. l. se kot neutemeljen stavi ad acta. Troškovi igr. Inke Pevalke (SK. Ilirija) se predloži JNS v izplačilo. Prošnja igr. Vesnauer (ISSK. Maribor) se preda p. o. z naročilom, da imenovanje verificira s pravom takojšnjega nastopa v smislu § 10. spl. pr. Dopis S. K. Svoboda, Ljubljana, z dne 6. t. m. se preda p. o., ki naj izvede verifikacijo igralcev. Ob tej priliki ponovno opozarjamo vse klube, da pošiljajo dopise za podsavez na tajnika I. g. Kureta. — Tajnik I.

Iz sekcije nogometnih sodnikov. Prvenstveno tekmo Primorje : Rapid sodi g. Hus Branko.

Hašk (Zagreb) : Ilirija. V nedeljo 12. t. m. ob 15. uri se vrši na sportnem prostoru Ilirije nogometna tekma med Ilirijo in Hrvatskim akademskim SK. iz Zagreba, enim prvih reprezentantov jugoslovenskega nogometa. Hašk nastopi s kompletnim I. moštvo, ki se nahaja danes zopet v najboljši formi. Obrambni trio Friedrich-Vrbanić-Dasović in leva stran forwarda Vinček-Plazzeriano so igrali v reprezentančnem moštvo Zagreba, ki si je pretečno nedeljo priborilo v Beogradu proti Splitski reprezentanci zlati kraljev pokal. — Predprodaja vstopnic se vrši od sobote naprej pri tvrdki J. Gorec. Znižane vstopnice za dijake se izdajajo samo v predprodaji. Proste članske karte se za to tekmo ukinejo, mesto tega so izvršujoči člani upravičeni do napaka najcenejših vstopnic po 3 Din.

S. K. Primorje : S. V. Rapid. V nedeljo 12. t. m. si bosta stala nasproti v prvenstveni tekmi oba navedena kluba. Kolikor nam je znano, je Rapid svojo moštvo nekoliko premenil. Nastopil bo s svojim prvotnim vratarjem ter znanim bekom Barlovičem. Moštvi bosta prilično enaki, vsled česar bo boj trd. Posebno Primorje, ki v letošnji jesenski sezoni še ni bilo premagano, bo skušalo na vsak način si izvoziti zmago. Tekma se vrši na igrisču S. K. Primorja, Dunajska ce-

sta, ter prične točno ob 15.45. Pred tekmo se vrši lahkoatletski miting, ki utegne biti nad vse zanimiv.

Turistovski klub Skala. V soboto, 11. oktobra klubov izlet na Krivavec. Odhod I. skupine ob 14., II. skupine ob 18.30. Povratek v nedeljo zvečer. Prijave in uverjenja v petek 10. oktobra ob 18. — 20. v klubovi pisarni.

S. K. Slovan, težkoatletična sekcija. Treninzi se vrše zopet redno vsak ponedeljek, sredo in petek ob 19. — 21. v telovadnici na Poljanski cesti, kjer se vpišujejo tudi novi člani. — Vaditeljski tečaj se bodo vršili v nedeljah dopoldne. — Lokal se pravočasno objavi. — Tajnik.

Reprezentanca Argentine v Evropi. Iz Buenos Aires javljajo, da odide nogometna reprezentanca Argentine, ki je nedavno premagala letošnjo olimpijskega prvaka, reprezentanco Uruguaya, na turnejo po Evropi, kjer bo igrala v vseh večjih sportnih središčih.

Češkoslovaško hazensko prvenstvo je dosegla družina Star. Čechlje, ki je preteklo nedeljo v finalni tekmi premagalo družino Slovaške Slavije z 10 : 9.

Praska Slavija v pokalni tekmi premagana. Slavija, ki je preteklo nedeljo v prvenstveni tekmi premagala Sparto, je morala v sredo v pokalni tekmi kloniti pred outsiderjem Čehoslovan (Košice), ki je tekmo s 3 : 2 (2 : 1) odločil v svojo korist. Slavija je z izjemo treh igralcev nastopila z istim moštvo, kakor proti Sparti. Zastreljala je tri enajstmetrovke.

Prvo nemško nogometno moštvo v Parizu. 10. oktobra igra v Parizu berlinski klub Tennis-Borussia. Je to prvič po vojni, da nastopijo v Parizu nemški nogometaši. Nemški nogometni savez je že dal dovoljenje za ta nastop, čeprav je prvotno izgledalo, da ga bo z ozirom na razpoloženje gotovih nacionalističnih krogov odrekel.

Napređovanja častnikov

S kraljevim ukazom so na predlog vojnega ministarstva imenovani:

V generalstabu: za podpolkovnika major Anton Lokar.

V pehoti: za podpolkovnika majorji: Fran Dolinšek Josip Smid, Miroslav Martinič, Josip Ravter, Branko Svare, Fran List, Zvonimir Hagljan, Karol Dolenc, Kamilo Herak, Linus Dekaneva, Emil Knific, Oskar Hobeck, Fran Pacak, Matija Parac, Anton Petrinčič, Franc Grosel, Fran Kubeš, Kresimir Kosak, Ivana Rojnik, Marijan Grizold, Julij Maras. Za kapetana I. raz. kapetana II. raz. Viktor Gamberger. Za poročnike podporočniki: Slavko Hudales, Mirko Černe, Drago Slokovec, Pankracij Pangeršič.

Artillerija: za podpolkovnika major Dragotin Kozel.

Konjenica: za podpolkovnika major Dragotin Masek-Dvofak.

Inženirija: za podpolkovnika major Edo Stefan.

Art. tehniška stroka: za podpolkovnika major dr. Jelečnik.

Veterinarstvo: za podpolkovnika major dr. Ivan Keber.

Zandarmirija: za podpolkovnika majorji Rudolf Ovetko, Jakob Klement in Jakob Sagadin.

Mornarica: za ekon. podpolk. major Josip Pretnar, za san. podpolk. major dr. Vladimir Ferlan, za ekon. majorja kapetana I. raz. Josip Bleiweis, za morn. tehn. kapetana I. raz. kap. II. raz. Fran Dobriča, za morn. tehn. poročnika podpor. Bernard Sušteršič in za morn. tehn. podporočnika vodja II. raz. mašinske stroke Adolf Cizmek.

Premestitev.

Za šefa notranjega oddelka stalne vojne bolnice III. armijske oblasti je imenovan sanitetni podpolkovnik, dr. Rudolf Kobal, dosedaj v stalni vojni bolnici v Ljubljani.

Novi rezervni podporočniki.

Izpit za rezervne pešadijske podporočnike so napravili v Ljubljani sledeči učitelji — dijaki, ki so služili tri leta po tri mesece v Celju: Bitene Rado, Svetinje, Deutsch Franjo, Sotina; Lado Poljanec, Janko Horvat, Močvarjevič; Ivan Jarnovič, Krško; Rudolf Kavčič, Vinica; Drago Kline, Vojnik; Janko Kokalj, Kranj; Slavko Komac, Ptuj; Ciril Kopitar, Novo mesto; France Korbar Vitanje; Jovo Kovič, Krizevec; Franjo Kozar, Veržej; Jože Mrak, Mengeš; Groga Novak, Vrhnika; Roman Pegan Maribor; Joža Pirc, Sv. Duh pri Krškem; Miro Počkaj, Laško; Janko Prelog, Mala Nedelja; Ruđož Jože, Maribor; Josip Sražnik, Kropa; Jakob Stubeč, Sv. Lenart v Slov. goricah; Lado Vanič, Krško; Edgar Vongina, Tržič; Josip Zalar, Metlika; Josip Zupančič, Ljubljana.

Lasnik in iztjatelj Kensorij »Jutro«
Odgovorni urednik Fr. Brosovč
Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani

Vremensko poročilo

Ljubljana, 9. oktobra 1924

Ljubljana 806 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padevine mm
Ljubljana	7.	767.0	9.8	bresvetra	megla	—
Ljubljana	14.	767.7	16.2	vzhod.	večin. obl.	—
Ljubljana	21.	769.3	10.6	sev. vzh.	sev. obl.	—
Zagreb	7.	766.2	10.0	bresvetra	pol obl.	—
Beograd	7.	765.4	10.0	—	jarno	—
Dunaj	7.	—	—	—	—	—
Praga	7.	765.6	12.0	zapad	oblačno	—
Inomost	7.	—	—	—	—	—

V Ljubljani barometer višji temper. nižji

Solnce vzhaja ob 6:10, zahaja ob 17:23

Vremenska napoved za petek: Spremenljivo, toda napredujoče zboljšanje. — Pozneje lepo.

Razstava „Manesa“

III. grafika in arhitektura.

Češka grafika je bila ob rojstvu moderne umetnosti najbolj propadla. Slava Václava Hollarja, znamenitega češkega grafika v XVII. stol., ni mogla ustvariti z raznimi akademskimi učitelji dobre tradicije in tako je v drugi polovici XIX. stol. celo grafika tehnika domača neznanost. Mladí Manesovci so se je naučili na Francoskem, kamor so prišli romati v 90. letih. Zato je meščansko življenje, ta prehranjevalni motiv za Francijo in Nemce, ostalo v češki grafiki brez odneva. Mladí pa so razmeroma hitro napredovali in danes je češka grafika enakovredna grafiki ostalih evropskih narodov.

Francoska šola je prispela svojo dovršeno, tekem desetletij v vseh modernih smereh preizkušeno tehniko. Nova radiranka je francoskega izvora, prav tako so nastali na Francoskem razni poskusi barvne grafike, ki se je mladi Čehi radi poslužujejo. Z nenavadnim razumevanjem so si prisvojili tuji vsi šoli in postali sodelavci modernih francoskih stremilj. Znani Frant. Kupka, ki se je stalno naselil v Parizu, je danes zelo cenjen ilustrator francoskih avtorjev. Odmene temeljitosti tehnične šolanja se je kmalu pojavil in plodno uveljavil v češki domovini. In lani je eden teh francoskih učencev, Frant. Šimon napisal po lastnih skicah knjigo o grafičnih tehnikah, ki velja za moderni umetniški brevit strokovnjaka.

Pri teh okoliščinah, ko je bilo točno tehnično podajanje glavni zahtev grafike je morala prevladati pokrajina v delu mlade generacije. Spremembe v naravi, atmosferične kurioziteti, nianse letnih časov, to so snovi, ki nikdar ne utrudijo tehnične iznajdljivosti. Ze imenovani Ši-

mon, Vondrouš, Stretti, Stretti - Zampori, obdelujejo v zelo kompliciranih tehnikah vse poetične momente narave in radi iščejo svoje motive v arhitekturi starih mest. Praga s svojo sijajno preteklostjo se pojavlja v njihovih delih, pa tudi daljni tuji kraji. Tem umetnikom ne gre le za ustvarjanje vedute, ampak v prvi vrsti za grafično fiksiranje razpoloženja. Zato uvajajo barvasto akvainto, ki omogoča cel program, radi uporabljajo mehko litografijo in suho iglo, ne da bi kdaj programatično prekoračili meje čiste grafike.

V tem času zraste eden največjih sodobnih grafikov, Maks Švabinsky. Izšel je iz Pirnerjeve šole in si počasi, vzporedno s svojim slikarskim delom, ustvaril osebni grafični slog. Obdarjen je z dobrim, opazujočim očesom, s tvornim umetnostnim občutkom in sigurno roko. Z izredno marljivostjo je Švabinsky ustvarjal in raste s svojim delom. Tehnično obvlada lesorez in razne bakropisne tehnike do rafiniranosti. Nikjer pa je ne uporablja za gol virtuosni efekt, govori le, kadar je treba kaj izraziti. Erotika je glavni tema njegovih listov. To je moški občutek, ki je v grafiki Švabinskega dobil prav poseben izraz. Idealizem, ki je mojstrstvo globoka lastnosti, je postal rajski scene v izmišljeno pokrajino, polno orientalske fantazije. Razstava nudi tudi par njegovih portretov. Zaključni so s točno formo v toke premišljenega življenja. Škoda je le, da nam vsaj par njegovih študij ne zaokroža vpogleda v mojstrstvo ustvarjanja.

Švabinsky je kot akademski profesor vzgojil celo generacijo učencev. Ko pregledamo njihova dela, se nam zdi, da se je mojstrstvo osebnost razdelila na posamezne sestavine in da te sestavine žive sedaj lastno življenje. Konupka odlikuje

dobra kompozicija in smisel za formiranje mas. Pogosto pa njegovim ciklom manjka duh, ki je ustvaril kot vzorec službe literarno delo. Kremljčka je igriv rafiniran, išče dekadentno arabesko. Vik se ni dvignil preko tehnične solidnosti. Močan talent pa je Rambousek, ki daje svojim socialnim motivom dramatično, resno noto. Njegova tehnika je spopolnjena na Francoskem; listi pa imajo lasten značaj in obetajo češki moderni grafiki samostojnega umetnika.

„Manesova“ razstava ima tudi oddelek arhitekture. Zastopanih je par stavbarjev z deli, ki naj bi približno označala današnje stanje. Voditelja Kotefa in Plečnika, nista zastopana. Od starejših je poslal par del Otakar Novotny, ki v splošnem sledi Koterovemu programu in se je mnogo naučil pri škotski arhitekturi. Nje gov milje so stavbe za potrebe življenja, v monumentalnosti nima posebne sreče. Odlikuje ga dober in veren okus. Mlajši, Gočar in posebno Janák, uvajajo nove dekorativne probleme. Slede duhu časa in iščejo zgodovinske vzore, a uporaba v modernem materialu je težavna stvar in se redkokdaj posreči. Janákov krema-torij je tak primer, dočim je Gočarjev mlina srečna rešitev. Uvajanje barvarnih ornamentov iz betona, to specialiteto češke moderne arhitekture, kakor tudi vsiljivo barvanje fasad, bo pač doletela ob nastopu novega umetniškega reformatorja ista usoda, kakršna je doletela košarost secesije. Iskanje sloga za ulito stavbo je delo čelega sveta. Čehi so šli svojo pot, kar je znamenje njihove iniciativnosti.

Hvaležni smo društvu „Mánes“, da nas je seznanilo z deli najnovejše češke umetnosti. Zbirka je premišljeno izbrana in nudi z veliko odkritosrčnostjo vpogled

v razdrapano notranjost današnjega umetniškega ustvarjanja. Zaključimo lahko s konstatcijo, da gre za organizacijo novega tipa umetnosti, ki bo ustrezal izraz modernega življenja.

Hupa, hupa...

Trije novi plesi.

V Parizu se je vršil kongres. Na ta kongres so prišli vsi tisti, ki se zanimajo za ples. To se pravi, vsi ne, ker bi v Parizu ne mogli dobiti prostora, čeprav je Pariz velik. Prišli so torej plesni učitelji in profesorji, otvorili zasedanje, ugotovili sklepčnost in poslali v svet ferma, v katerem zahtevajo: 1. da se vsi moderni plesi unificirajo (po naše bi se reklo: pojednotijo). Vprašanje unificiranja se jim je zdelo posebno težko, ker so povabili k diskusiji vse profesorje plesa, če so včlanjeni v različnih asociacijah oz. združenjih ali ne. Dejali so namreč, da se je treba o tem končnoveljavno odločiti, da se pride v okom škodljivemu in kvarnemu ravnanju in vplivu pseudo-profesorjev (to so profesorji — namreč plesa — ki pravzaprav niso profesorji), ki koreografsko umetnost samo v nič devajo. ... Kot 2. točka, ki je ne zahtevajo nič manj energično, je zahteva po novih, modernih plesih, češ da so dosedanjí plesi že zastareli in da spadajo pravzaprav v ropotarnico, ne pa — bog ne daj! — v plesno dvorano! — Tretjič in zadnjič pa je potrebna neka metoda pri pouku ritmičnih plesov, ki bi je bile potrebne vse plesne šole. Kdor pogodi metodo, ki jo bodo plesni kongresisti sprejeli, bo doživel čast, da se bo ta metoda natiskala in celo v več jeziki.

Tako so sklenili na kongresu vseh tistih, ki žive od plesa, in moramo prizna-

ti, da teh ni bilo malo v Parizu na kongresu. Prišli pa so lahko na kongres tudi drugi, ki niso s profesorji plesa prav nič v sorodu. Prišli so novinarji. Eden med njimi pa je bil malo neroden in prigrdilo se mu je, da mu je stopila na kurje ok o neka mlada gospodična, ki se je obupno držala očeta za roko in vsa zaverovana vzdihovala:

— Papa, papa... jaz bi pa plesala hupa, hupa, papa, hupa!...

Papa ji je ugodil in mala je takoj poskusila, kako gre novi ples. Toda korak pri »hupa« ni tak korak kakor so koraki v običajnem življenju, ta korak ima samo en korak. Začne se s korakom nazaj, nadaljni koraki so drsajoči, križni, pretevaajoči in krožni. Deklica je bila obupana... A že je zagledala drugi ples: five step. Ta je sestavljen iz treh valčkovih korakov in dveh taktov navadnega koraka. Dospel je v Pariz iz Anglije in se je baje ustavil že na normandski obali ter se brzo udomačil. Tretji ples, ki ga je visoki aeropag sprejel, nosi ime »Kraljevska jemska« (Royale Jemska), njegov oče je profesor Jimmy. Plesje pa se tako-le: najprej argentinska (!) promena, da, potem korakanje s ploskanjem in nato pol obrata. Kako gre naprej, pa ne vemo, ker pariški listi premalo o tem pišejo. Sploh opažamo, da žurnalistika ne posveča dovoljne pažnje prelepi plesni umetnosti in nekam ironično omenja nove plesje. Moj bog, saj večno tudi ne bomo plesali shimmy, tango, blues, variatio delectat, in pa plesalci so željni — pravijo učitelji — novih plesov, čeprav — na uho! — večina njih še starih plesov ne obvlada. Zato pa dobí nam pozdravljena, mislimo resno, nova plesna serija — s five stepom, predivno hupo (kako blagoglasno!) in kraljevske jemske!

Veška beseda 50 par

Mali oglasi

Za „Dopisovanje“ in „Šiviljo“ vsaka beseda 1 Din.

Stane vsaka beseda 50 par. Za „Dopisovanje“ in „Šiviljo“ se računa vsaka beseda 1 Din. — Priročje se je le malo oglaš, ki se plačajo vnaprej. Plačilo se lahko tudi v zbirkah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Stane vsaka beseda 50 par. Za „Dopisovanje“ in „Šiviljo“ se računa vsaka beseda 1 Din. — Priročje se je le malo oglaš, ki se plačajo vnaprej. Plačilo se lahko tudi v zbirkah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Prodajam

Pohištvo na obroke.

Kdor si hoče nabaviti trpežno in poceni pohištvo, naj se obrne na: Zupančič Franc, mizarstvo in trgovino pohištva, Glince 20 in Hrenova ulica 19. Sprejemamo se vsa naročila in popravila. 21468

Kupim

Bukovih drv

suhih in zdravih, kupi večjo množino Franjo Kalan, trgovina premoga in drv, Celje. 21445

Sivo preprogo

velikost ca. 3 x 260 m, kupim. Ponudbe s navedbo cene na upravo „Jutra“ pod „Preproga 10816“. 21426

GOBE in FIZOL

kupuje Sever & Komp. Ljubljana Wolfova ul. 12

Železno peč

in fotograf. rečo luč, kupim. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Peč“. 21575

Otroški voziček

dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Voziček 10895“. 21568

Krompir

raspisi v vsaki množini po konkurenčnih cenah E. K. o s m a, trgovec, Sijona, Pral. 21531

Resnim kupcem

vii, stanovanjskih, trgovskih, gostilniških in obrtnih hiš in posredst. kmetijskih posredstev, graščic, mlinov, jag ali stavbnih parcel, nudi največje izbere Realiteta pi-sarna II 1887

„Posesta, d. z. o. z.“

v Ljubljani, St. Petra c. 24.

Pozor, obrtniki!

Majhna hiša na najlepšem kraju na Goranskem, priprava za vsakega obrtnika ali za stanovanje, se prodaja za 23.000 Din. Ponudbe pod „Ugodna prilika 23000“ na upravo „Jutra“. 21526

Stanovanje

lepo opremljeno, s posebnim vzhodom, po možnosti s elektr. in vod. in ogrevanjem, v dvor. s posebnim okrajem, se prodaja. Ponudbe se prosi na upravo „Jutra“ pod „Stanovanje 10876“. 21537

Več stanovanj

z najtrkom, se išče za vsakokolič. Ponudbe se prosi po dopisnici na naslov: M. Likar, Poljanska cesta 87, v. Ljubljana. 21542

Mesečno sobo

lepo opremljeno, s posebnim vzhodom, po možnosti s elektr. in vod. in ogrevanjem, v dvor. s posebnim okrajem, se prodaja. Ponudbe se prosi na upravo „Jutra“ pod „Mesečno sobo 10876“. 21537

Stanovanje se zamenja

na Glinceh št. 272, 2 sobi s kuhinjo in priskutanimi, za enako ali manjše v mestu ali v bližini. — Poizve se v Krakovski ulici 5. 21548

Dijak

se sprejme na stanovanje s najtrkom (elektr. luč). — Naslov pove uprava „Jutra“. 20558

Naročajte, čitate in razširjate „JUTRO“

Ne odlašajte!

Sadje, med, krompir, fižol, pšenico, oves, koruzo, slamo, seno, zelje, repo in vse druge poljske pridelke najugodnejše prodaste ali kupite le po „JUTROVIH“ OGLASIH. Povpraševanj je mnogo!

Postelja

z močno omarico, dobro ohranjena, se poceni prodaja. — Naslov pove uprava „Jutra“. 21531

Motoscoche

2 in pol k. a., se radi popravil, prostora ugodno prodaja. Ogled dnevo 15-18, šiška 233/1. 21549

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Gostilno

išče v našem mlad zakonik par. Najraje v mestu, ali pa tudi na deželi. Ponudbe pod „Agilnost 55“ na upr. „Jutra“. 21514

Šivilja

išče sobo in kuhinjo. Naredi dotičnemu vse zastoj. In plača mesečno po dogovoru. Naslov pove uprava „Jutra“. 21419

Dva dijaka

ali dijaka in dijakinjo iz nižjih razredov srednje šole, iz boljše rodbine, sprejme na hrano in stanovanje uradniška družina. Naslov pove uprava „Jutra“. 21413

Iščem stanovanje

2-5 sob, proti dobri nagradi. Plačam event. najem. Nitro naprej. Ponudbe pod „Lepo stanovanje“ na upr. „Jutra“. 21277

Lepo opremljena soba

v centru, po možnosti s posebnim vzhodom, se išče. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „2000“. 21480

Elegantna soba

se odda takoj samo fletmu, solidnemu gospodu, najraje trgovcu, pri mirni rodbini. Pismene ponudbe pod „Vila“ na upravo „Jutra“. 21481

Soba

z eno ali dvema posteljama, event. tudi tremi, se odda. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Jesen 10893“. 21563

Stanovanje

iz 2 ali 3 sob s kuhinjo v Ljubljani, se išče za takoj ali pozneje. Najemnika po dogovoru. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod „Stanovanje 10898“. 21570

Stanovanje

proti odkupni pohištva, se odda. Naslov pove uprava „Jutra“. 21567

Več stanovanj

z najtrkom, se išče za vsakokolič. Ponudbe se prosi po dopisnici na naslov: M. Likar, Poljanska cesta 87, v. Ljubljana. 21542

Mesečno sobo

lepo opremljeno, s posebnim vzhodom, po možnosti s elektr. in vod. in ogrevanjem, v dvor. s posebnim okrajem, se prodaja. Ponudbe se prosi na upravo „Jutra“ pod „Mesečno sobo 10876“. 21537

Stanovanje se zamenja

na Glinceh št. 272, 2 sobi s kuhinjo in priskutanimi, za enako ali manjše v mestu ali v bližini. — Poizve se v Krakovski ulici 5. 21548

Dijak

se sprejme na stanovanje s najtrkom (elektr. luč). — Naslov pove uprava „Jutra“. 20558

Naročajte, čitate in razširjate „JUTRO“

Ne odlašajte!

Sadje, med, krompir, fižol, pšenico, oves, koruzo, slamo, seno, zelje, repo in vse druge poljske pridelke najugodnejše prodaste ali kupite le po „JUTROVIH“ OGLASIH. Povpraševanj je mnogo!

Postelja

z močno omarico, dobro ohranjena, se poceni prodaja. — Naslov pove uprava „Jutra“. 21531

Motoscoche

2 in pol k. a., se radi popravil, prostora ugodno prodaja. Ogled dnevo 15-18, šiška 233/1. 21549

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službe itd.

na naj inzerca v „Jutra“

Kapital

25.000 Din posojila

Išče mlad obrtnik za čisto dobo proti 40odstotni obrestim in vplačani na liho in parcelo zemlja. Na razpolago je tudi porok s večjim posestvom. Samo resno ponudbo na upravo „Jutra“ pod „Popolna garancija“. 21573

Dopisovanje

Lepoto

dosežete samo, ako uporabljate Elin-preparate in aparat. Oško, Novi Sad, Puštoki put 131. — Cenik brezplačno. 21006

Dopisovati želi

mlad in inteligenten gospod, v svrhu ženitve. — Radovan, poštno ločilo št. Vid-Stična. 21531

30letni intel. trgovec

iz province, čedne zunanosti, izborna situiran, išče značaj v svrhu ženitve s blago, vselej in dobro situirano damo. Popolnoma resno dopisje s sliko, ki se vrne, na upravo „Jutra“ pod „Pamet in sreča“. 21452

Uradnik

star 27 let, bel tam potom rednega znanja s inteligentno gospodstvo ali vdovo, v svrhu ženitve. — Neomolnime ponudbe s sliko, ki se vrne, pod „Poveljodnja“ na upravo „Jutra“. Diskretna strogo tajna. 21524

Na tečno hrano

se sprejme več gospodov. — Naslov pove uprava „Jutra“. 21552

Violiino

prodvojno delo, ceno prodaja slaščičarna v Židovski ulici št. 2. 21530

Izgubljeno

Ura z verižico

se je izgubila od Japljeve ceste do kolodvora. Pošten najditelj se prosi, da jo proti nagradi odda pri J. G. Japljeva ulica 4. 21572

Šivilja

dobro izveščana v vsem šiviljskem poslu sprejme delo iz trgovin. Na zahtevo se vidi kaveja. Pismene ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Poštena 100“. 21576

Na tečno hrano

se sprejme več gospodov. — Naslov pove uprava „Jutra“. 21552

Pri pismenih vprašanjih, informacijah ali kakih drugih željah, na katere naj upravništvo pismeno odgovori, je brez-pogojno priložiti manipulacijsko pristojbino 2 Din.

Na pismena vprašanja, pri katerih ni priložena navedena pristojbina, ne odgovorjamo.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Upravništvo „Jutra“.

Mladenč

star 31 let, mirnega značaja, se želi poročiti s 20-30 let staro gospodično (tudi vdovo niso izključene), s priložnim, gostinjskim ali s posestvom tudi na deželi. — Imam premoženja 400.000 K. Le resno ponudbo s sliko, ki se vrne, na upravo „Jutra“ pod „Lepa jesen 49“. Za tajnost se čestito jamči. 21519

Ažurira in enila

volno v vseh barvah

Toni Japir-Gerne

Ljubljana, Dvorni trg 1.

Oporočamo na

Zakon o oblačni in sreski samoupravi

ki se naroča pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani

ter velja s poštno vred Din 6-50.

V nobeni knjižnici ne sme manjkati

Čankarjev zbornik

Uredil dr. J. Glonar

Vas. 27. Div. bro. 28 Din, pošl. 1-30 Din.

Naroča se pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani

„THE LONDON DIRECTORY“

(Londonski adresar)

Izhaja vsako leto

ter vsebuje pokrajinske in tujezemske oddelke, ki so razdeljeni po strokah, v petih jezikih.

Ta adresar omogoča trgovcem direktno obveščanje s trgovci in tovarnarji v Londonu, provincijalnih mestih in industrijskih središčih Anglije, Irske, na vsem evropskem kontinentu, Ameriki itd. Adresar vsebuje okrog 250.000 imen, naslovov in drugih podrobnosti, razvrščenih pod več kot 2000 strokovnih seznamih, v katerih so vključeni

eksportni trgovci

s podrobno označbo blaga,

Pater Kajetan

Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih

55
«Izročila mi ga je, ko se je pripeljala skoraj nezavestna iz Ljubljane. Na postelj smo jo morali nesti,» je pripovedovala starka. «Neža, ko umrjem,» je dejala, izroči tole pismo p. Kajetanu ali p. Benediktu. Samo njima! Ko umrjem, a ne poprej! je naročevala. Oh, koliko je trpela, kako se je zvižala, kako je drgetala! Zdaj je prestala... sirotica, ubožica!»

Benedikt je odprl pismo, ga čital in nato rekel služkinji: «Pojdite, Neža! Kar je tu napisano, smeva vedeti le mi dva...»

Ihteč je odšla, p. Benedikt pa je bral:

«Vem, da bom umrla. Ah, težko bom umrla. Mlada sem še, zdrava in življenje ljubim. A smrt bodi kazen za moj veliki greh. Ako je Bog, on bo usmiljen z menoj. Kesam se... Kesam se! Moj greh pa je bilo moje zaupanje možu, ki sem ga ljubila prvega in edinega na svetu. Ne ljubim ga več, nego zaničujem. Pred oltarjem sem mu morala ponoči priseči, da ga ne izdam. Lopov! Lopov! Tudi ta moja prisega je bila izsiljena in zavedam se, da storim večji greh, ako te blazne prisege ne prelomim. Zato Vam povem vso istino po svoji smrti. Ne iz maščevanja. «Moje je maščevanje!» pravi Gospod. Povem le zato, da rešim druge svoje usode, enake smrti, istega zločina in zločinca.

P. Danijel me je zapeljal. Prisegal mi je, da zbeži z mano

in da se poroči. Ko pa sem pred mesecem dni povedala, da se čutim mater, me je opsoval. «Vlačuga si! Z drugim si se spečala! Ne poznam te več!» mi je dejal. Blazneta sem od obupa. Zvedela sem pa, da ima sestanke z drugim dekletom in da jih je imel že več.

Obupana sem ga poiskala vnovič in ga rotila, naj reši mojo čast. A zamejale se mi je v obraz in mi pokazal vrata. — «Prisegel si!» sem mu dejala. — «Ah, kaj prisege v ljubezenski strasti! To so fraze, ki jih ne verjame nobeno pošteno dekle!» mi je zabrusil. — «Noseča sem! Uničil si me, službo izgubim, sramoto me požene! Kam naj grem potem? S čim naj živim?» sem prosila. — «Poišči babico! V Ljubljani jo dobiš — pomagaj si — meni nič mari!»

Tedne in tedne sem prejkala, trepetala, omahovala. Končno sem se odločila: ali se rešim ali poginem. V sramoti živeti ne morem. Tako sem mislila.

Zdaj je konec. Umreti moram. P. Danijel pa naj ne ugonobi nobene več. Zato sem Vam pisala. Rešite vsaj mojo naslednico! Bog pa mi odpusti moje grehe!

«Zver! Zver! Zdaj ste čitali sami. A ta zver je še opasnejša kakor sem mislil,» je govoril varuh. «In to je redovnik! To je duhovnik! O, čakaj, jaz te poiščem — jaz te razkrinkam, jaz te zadavim! Potem pa se zgodi z menoj, kar se hoče! Maščujem te, Milka! Prisegam ti!»

Pretresen je ostavil p. Benedikt obupanca, ki ni maral čuti nobene tolažbe.

Ali naj gre zdaj k priorju ali celo k provincijalu ter mu izroči Milkino pismo? Ali naj gre k p. Danijelu in ga opozori, kaj ga čaka? Kaj naj stori?

Celo uro je hodil p. Benedikt okoli samostana, a odločiti se ni mogel.

In ko se je že v poznem mraku vrnil v cerkev, kjer je

odložil eborij, je šel naravnost v svojo celico. V refektorij je sporočil, da je bolan in da ga zato ne bo k večerji.

A hodil je po svoji celi gor in dol ter ugibal in razmišljal. Zelji nesrečne pokojnice mora ustreči. Očividno je dala samo zato poklicati p. Kajetana ali njega. In žrtve p. Danijela mora biti konec. Nesrečne nove zapeljance je vsekakor treba rešiti pogube, njih roditelje in sorodnike pa sramote.

Ako pa gre jutri k provincijalu, bo gotovo takoj poklical predse tudi p. Kajetana. In potem se razkrije, da je Kajetan prelomil naloženo kazeno, ušel iz cele ter ponoči utekel iz samostana. Potem pa nastane škandal, in ko se Kajetan vrne, ga zapro v samostansko ječo.

Doslej je Benediktu uspelo, da je prikril pobeg svojega prijatelja. Morda ga prikrije še dva tri dni. Samostanski brat, ki prinaša Kajetanu zajtrk, obed in večerjo, v naglici ni opazil, da sprejema hrano Benedikt iz Kajetanove cele. Zmerom se mu tako mudi. Plošček s posodami postavlja na zid stebrišča pred celo, potrka na duri, zagodnja in urno odhaja. Benedikt pa tiči za vrati, smukne, kadar je hodnik prazen, po posode in jih odnaša v celo. Tako jih tudi vrača. Golida tik umivalnika bo v treh dneh polna. Potem jo eventualno Benedikt ponoči sam izprazne v svinjak.

Vse je torej v redu. Samo da se Kajetan vrne. In da bi le gospod Golob ne izdal tajnosti! Samo tri — kvečjemu štiri dni: potem se začni za p. Danijela sodni dan!

Utrujen je legel. A zaspal je šele pozno, nemirno, mučen po težkih sanjah.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Spretnega mlinskega zastopnika

5078/a

ki ima kapital in je pri odjemalcih dobro uveljavljen, išče jugoslovanski proizvajanja zelo zmogljiv mlin. Ponudbe s šifro „Mlinski zastopnik V-96“ sprejema Interreklam, d. d., oglašni zavod v Zagrebu, Palmotićeva ulica št. 18.

Žlahtna vina

zbrana, na vagone, eksportira po zmernih cenah
vinarna Ciglar i drug 5103/a
Centralni biro: Zagreb, Samostanska ulica 2.

Reform

steklenice za vkuhanje sadja in povrtnice so najboljše in najcenejše. 30
Glavna zaloga za vso državo:
Lovro Petovar, Ivanjkovci.
Istotam se dobje Zupancove knjige „Konzerviranje sadja in povrtnin za domačo uporabo“ v slovenski in hrvaški izdaji.
Gospodinjstvo, naročite!

Elektromonter

vešč instalacij in popravil dvo- in trofaznih električnih naprav pošten trezen in pridlen, se sprejme v dobro, stalno službo. Prosto stanovanje, dobra plača. Nastop takoj. Ponudbe s prepisi izpraveval o sposobnosti na „ZAGORKA“, d. d., Bedekovčina. 5126/a

Kupujem stano

rezano gradivo in panje iz orehovine, dalje prvovrstno bukovino v kladah.
E. LOBER, Graz,
Eduard-Richtergasse 13
Steiermark. 5095/a

Jesenska sezija!

Ravnokar dospele novosti po znižanih cenah! 1910/a

Velika izbira modne nakite, svile, baržuna itd.
Perilo za me in gospode, volnene, svilene jopice, rekav, nogavice

Prodaja z 10 do 20 % popustom!

MODNA TRGOVINA

A. ŠINKOVEC nasl. K. SOSS
Ljubljana, Mestni trg št. 19.

Novo poslopje v Ljubljani

primerno za tovarno ali večji obrt in stanovanje naprodaj. Pojasnila daje Aloma Company, Ljubljana.

5236/a

Naša ljubljena mati, oziroma tačca in stara mama, gospe

Ana Brovet roj. Glavač

je danes v 86. letu svoje starosti, previdena s tolažili sv. vere, po kratki mučni bolezni umrla.

Pogreb nepozabne bo v petek, dne 10. t. m., ob 16. uri iz mrtvašnice pri Sv. Kristofu k večnemu počitku na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 8. oktobra 1924.

Zalujoče rodbine:

Brovet, Lilleg, Lukač

Brez posebnega obvestila.

Modne lište

najnovije, za jesen in zimo

1924-1925

ima v veliki izbiri v zalogi knjigarna

Tiskovne zadruge

v Ljubljani, Prešernova ulica 54

(nasproti glavne pošte)

Zahvala.

Ob smrti naše ljubljene mame, oziroma tačce, stare mame in tete, gospe

Marije Jenčič roj. Podrekar

izrekamo našo najsrčnejšo zahvalo g. dr. Juliju Polcu, častiti duhovščini, mengeški godbi, domačim pevcem za ganljivi žalostinki pred hišo in ob odprtem grobu, darovalcem vencev in končno vsem, ki so jo v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti.

Rodbini:

Jenčič in Tekavec.

Naročajte, čitajte in razširjajte dnevnik „JUTRO“!

Knjigovodja-bilancista

samostojno moč, po možnosti neotenjenega, išče za takojšnji nastop Konzervna tovarna „Globus“, d. d. na Vrhniki. Plača po dogovoru. — Reflektira se samo na prvovrstne moči s prima-referencami.

ZAHVALA.

Za izraze iskrenega sočutja ob bolezni in smrti nepozabne mame, oziroma sestre, gospe

FANI BREINDL

vdove po železniškem inženirju

izrekamo najpriprčnejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo darovalcem lepih cvetic in onim, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

5235/a

Žalujoči ostali.

ZAHVALA.

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja povodom smrti naše dobre, nepozabne soproge, oziroma ljube mame, hčere, sestre, svakinje in tete, gospe

Amalijs Drobnič-Vale trgovčeve soproge

in za mnogobrojno časteče spremstvo na njeni zadnji poti izrekamo vsem svojo najpriprčnejšo zahvalo.

Posebno pa se zahvaljujemo gg. zdravnikom celjske bolnice za požrtvovalno zdravljenje, cenj gg. pevcem za ganljive žalostinke in končno vsem darovalcem prekrasne cvetja.

Vsem naša tisočera hvala!

V Laškem, dne 10. oktobra 1924.

5237/a

Zalujoči ostali.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ul. 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in tujemstvu, safe-deposits itd. itd.
Brsojke: Kredit Ljubljana - Telefon 40, 457 in 548

411/a